

LETO XXIII. Stev. 155

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

„LJUDESKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“.

OTVORITEV 24. ZASEDANJA GOSPODARSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Vrsta važnih nalog

Če bodo opravljene, bo zasedanje pomemben prispevek k ureditvi najbolj perečih vprašanj in h krepitvi mednarodnega gospodarskega sodelovanja

Zeneva, 2. jul. (Tanjug). V Pa-
lači narodov v Zenevi se je za-
čelo danes dopoldne 24. zaseda-
nje Ekonomsko-socialnega sveta
OZN. Začel ga je letošnji pred-

sednik, pakistanski delegat Mo-
hamed Mir Kan. Podpredsednika
sta Minerva Bernardino (Domini-
kanska republika) in Jerszi Mi-
halowski (Poljska).

Takoj po otvoritvi zasedanja
je sovjetski predstavnik izjavil,
da ni normalno in da ne koristi
plodnemu delu ECOSOC in OZN
sploh, da LR Kitajska še nima
zastopnika v ustanovah OZN. To,
da je ta dežela prezrta, je rekel
sovjetski predstavnik, mora nu-
jno zadati udarec ugledu OZN in
mednarodnemu sodelovanju. Tudi
poljski predstavnik je obžaloval,
ker LR Kitajska še nima pred-
stavnika v ECOSOC. Izrazil je
upanje, da bosta politični reali-
zmi in občutki pravičnosti pri-
spevala k ureditvi tega vpraša-
nja. V enakem smislu so govorili
predstavnik Indonezije, Egipta
in Jugoslavije. Ameriški in for-
moški delegat sta nastopila proti
temu, da bi sodeloval predstavn-
ik LR Kitajske. Na današnji
seji, ki je od ustanovitve
ECOSOC 972. po vrsti, so nato
sprejeli dnevni red zasedanja, ki
obsega 20 točk.

Zasedanju prisostvujejo dele-
gati 18 dežel, ki so članice Sveta,
in veliko število strokovnjakov
za gospodarska in socialna vpra-
šanja. Navzoči so tudi številni
opazovalci iz skoraj vseh dežel,
ki niso članice Sveta.

Jugoslovansko delegacijo vodi
stalni predstavnik Jugoslavije v
OZN v New Yorku dr. Jože Bri-
lejš. Njegov namestnik je Gustav
Vlahov, v delegaciji pa so še Ja-
nez Stanovnik, Jovan Vukmano-
vić, Stjepan Han in Radoš Sta-
menković.

Na zasedanju, ki bo trajalo
pet tednov, bodo obravnavali
vrsto zelo važnih vprašanj, iz-
med katerih so najvažnejša fi-
nansiranje razvoja nerazvitih de-
žel, izkoriščanje energetskih vi-
rov za gospodarski razvoj, teh-
nična pomoč, blagovna menjava
in vprašanje svetovnih zalog
hrane.

Delegati, zlasti delegati ma-
lih držav, izražajo upanje, da bo
na zasedanju prevladovalo delovno
vzdušje. Če bodo ti upi izpol-
njeni, potem bo to zasedanje va-
žen prispevek k ureditvi najbolj
perečih vprašanj in h krepitvi
mednarodnega gospodarskega so-
delovanja. Na koncu današnje
seje so sklenili, da se bo splošna
razprava o svetovnem gospodar-
skem položaju začela v četrtek.

Dašijin Adilbiša prvi mongolski veleposlanik v Jugoslaviji

Beograd, 2. jul. (Tanjug) Pred-
sednik republike Josip Broz Tito
je te dni privolil v imenovanje
prvega mongolskega veleposlani-
ka v Jugoslaviji Dašijina Adil-
biša.

Veleposlanik Adilbiša je bil doslej
zunanj ministar. Od leta 1946 do 1950
je bil predsednik mongolske zveze sin-
dikata. Zatem je bil nekaj časa svet-
nik mongolskega veleposlaništva v
Moskvi, nato pa veleposlanik v SZ.
Leta 1956 je bil imenovan za zunanjega
ministra. Dašijin Adilbiša je član CK
Mongolske ljudske revolucionarne
partije in poslanec Velikega narodne-
ga hurala. Hkrati bo tudi mongolski
veleposlanik v Madžarski. Njegov stal-
ni sedež bo v Budimpešti.

Skupni trg in Evroatom

predmet razprave v francoski poslanski zbornici, ki bo pogodbi najbrž odobrila

Pariz, 2. jul. (Tanjug) V francoski skupščini se je začela
danes splošna debata o zahtevi vlade po ratifikaciji po-
godbe o skupnem trgu in Evroatomu.

Poročevalec komisije za zu-
nanje Alain Savary je pri-
poročil poslancem, naj odob-
rta dva sporazuma, ki so ju 25. mar-
ca podpisali v Rimu predstavniki
Francije, Italije, Nemčije in treh
dežel Beneluxa. Predstavniki 17
drugih skupščinskih komisij so se
tudi izrekli za ratifikacijo. Zna-
ne pomisleke je imel samo poro-
čevalec komisije za narodno ob-
rambo glede pogodbe v Evroatomu
— mednarodni atomski orga-
nizaciji male Evrope.

V skupščinskih kuloarjih so si-
noči poudarjali, da bo večina
poslancev ob koncu debate, h kateri
se je prišlo nad 30 govorni-
kov, najbrž odobrila sedanjo
vladno zahtevo. Zato predsednik
vlade Bourges Maunoury ne namer-
ava sprožiti vprašanja zaupnice.
Za zdaj je videti v skupščini tri
struje v zvezi s pogodbo, ki naj
bi od sredine prihodnjega poletja,
v štirih etapah po tri do štiri leta,
privedli do carinske unije in
skupnega trga za nad 150 milijon-
ov prebivalcev Zahodne Evrope
in do enotnega organa za razvoj
jedrske energije. V celoti podpi-
rajo te načrte predvsem socialisti
in katoličani (z zelo redkimi iz-
jemami).

V drugi skupini so komunistič-
ni poslanci, ki so 98:3 glasovali
proti temu pogodbama zaradi
njune negativne vloge v nadalj-
nji cepitvi še tako razcepljene
Evrope. V tretji skupini pa so vse
ostale francoske stranke, katerih
predstavniki so v presoji skupne-
ga trga in Evroatoma še zmerom
močno razdeljene. Znatno del ra-
dikalov, del desnice in večina
povojadistov bo nedvomno glos-
vala proti skupnemu trgu iz go-
spodarskih razlogov.

Podpredsednik Komiteja vojnih veteranov Sovj. zveze Sidor Kovpak v razgovoru s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovićem. Delegacija sovjetskih vojnih veteranov je že nekaj dni gost Zveze borcev Jugoslavije

Z ZASEDANJA BRITANSKE SKUPNOSTI NARODOV

Svetovna konferenca

o razorožitvi, ko bodo možnosti za sporazum

London, 2. jul. (Tanjug) —
Eno najvažnejših vprašanj, o
katerem so ministri pred-
sedniki dežel Britanske skup-
nosti govorili na včerajšnjih
razgovorih, je bilo, da je treba
LR Kitajsko povabiti, naj se
pridruži razgovorom o razoro-
žitvi.

Kakor menijo zahodni opazo-
valci v Londonu, bi povzročilo
povabilo Kitajski, naj pošlje svo-
jega predstavnika na konferenco
v Lancaster House, velike težave,
ker Kitajska ni članica OZN in
ker ZDA niso priznale njene
vlade. Na razgovorih o razorožitvi
pa so se že sporazumeli o tem, da
bodo sklicali svetovno konferen-
co o razorožitvi, ko bodo nastale
možnosti, da bi dosegli sporazum.

Kakor poročajo, sta ministri
predsednik Macmillan in zunanji
minister Selwyn Lloyd na konfe-
renci pojasnila gledišče, da bi
opustitev poskusov, ne da bi pre-
povedali tudi proizvodnjo atom-
skega orožja, lahko privedla do
velikega kopičenja tega orožja v
SZ in Kitajski in da bi bilo zato
treba povabiti Kitajsko, naj se
pridruži sporazumu in tako sprej-

me obveznost, da se bo ravnala
po njem. V tem primeru bi bila
Kitajska v istem položaju kot
Francija in še nekatere druge de-
žele, ki niso proizvajale atomske-
ga orožja.

Danes dopoldne so imeli pred-
sedniki vlad še eno sejo, na kateri
so razpravljali o reviziji ustanov-
ne listine OZN, medtem ko se je
popoldne nadaljevala svobodna
izmenjava mnenj o vprašanjih
britanske obrambne politike.

Mohamed Jasin odpotoval v domovino

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Stal-
ni podsekretar v sudanskem zu-
nanjem ministrstvu Mohamed
Jasin je danes z letalom odpoto-
val v Sudan. Skupaj z njim je
odpotoval iz Beograda tudi prvi
sudanski poslanik v Jugoslaviji
Bagir, ki ima svoj stalni sedež v
Atenah.

Podsekretar Jasin bi moral
ostati pri nas še nekaj dni in ob-
iskati nekatere republike, vendar
se je moral zaradi Nehrujevega
obiska v Sudanu pred časom
vrniti v Kartum.

Titov intervju drži ponovno v ameriški radioteleviziji

New York, 2. jul. (Tanjug). —
Zaradi velikega zanimanja v ZDA
za intervju predsednika Tita, ki
so ga v nedeljo prenašali po tele-
viziji in radiu družbe »Colum-
bia«, bodo oddajo jutri zvečer po-
novili. Razen radijske in televi-
zijske postaje Columbia bo inter-
vju prenašala tudi televizijska
postaja newyorškega časnika
»Daily News«.

Dogovor brez sadov

Zahodnonemški »atomski zakon na splošno presene-
čenje odstranjen z dnevnega reda Zveznega zbora

Bonn, 2. jul. (Tanjug). Na da-
našnjem glasovanju v zahodno-
nemškem Zveznem zboru ni bilo
moč doseči dvotretjinske večine
za spremembo ustave, ki naj bi
omogočila izglasovanje tako ime-
novanega »atomskega zakona«. Po
tem zakonu bi smela Nemčija
uporabljati jedrsko energijo sa-
mo v mirnodobne namene, ne
smela pa bi proizvajati atom-
skega orožja. Sprememba ustave
je bila potrebna zato, ker doslej
ni predvidevala pristojnosti fede-
racije za uveljavljanje takšnega
zakona.

V Bonnu so pričakovali, da
bo »atomski zakon« danes spre-
jet. Med glasovanjem, ko se je

več krščanskodemokratskih po-
slancev vzdržalo, pa se je poka-
zalo, da dogovor med parlamen-
tarnimi frakcijami o izglasova-
nju tega zakona ni rodil zaželenih
sadov. Poslanci so prepričani,
da je spremembo ustave
onemogočila sama vlada. »Atom-
ski zakon« so odstranili z dnevn-
ega reda, kar je vzbudilo v
Bonnu velikansko presenečenje.
Tu so prepričani, da bo izid da-
našnjega glasovanja vplival tudi
na londonske razgovore o razoro-
žitvi, zlasti po novemem zagoto-
vitvi zahodnonemške vlade, da
bo podprla prizadevanje, da bi
dosegli začetni sporazum o raz-
orožitvi.

NASER JE PONUDIL ROKO

V razgovoru po televiziji je predsednik egiptovske republike izrazil priprav-
ljenost za obnovitev prijateljstva med Veliko Britanijo in Egiptom

London, 2. jul. (AFP). V razgovoru po britanskem tele-
vizijskem omrežju I. O. A. je predsednik egiptovske repu-
blike Naser izrazil pripravljenost egiptovskega naroda, da
obnovi prijateljstvo med Veliko Britanijo in Egiptom.

»Obžalujemo, da je bilo obdobje,
ko so bili odnosi med Veliko
Britanijo in Egiptom slabi, in
upamo, da bosta obe deželi napo-
sled z nova okrepili dobre prija-
teljske odnose,« je izjavil pred-
sednik Naser. Pripomnil je, da
je po njegovem mnenju potrebno
tudi obnoviti diplomatske stike
med obema deželama.

Potem ko je izjavil, da se bo
egiptovski narod odločil postaviti
po robu slehernemu vmešavanju
od zunaj v notranje zadeve Egi-
pta, je poudaril, da so cilji njego-

vega naroda miroljubni. Naser je
nato rekel: »Mi bi radi uredili
vprašanje palestinskih beguncev
in smo pripravljeni sprejeti reso-
lucijo OZN iz leta 1947, kar po-
meni, da dobijo arabski narodi in
Izrael svoje ustrezne pravice.«

Na vprašanje v zvezi s Suezom
je Naser znova poudaril, da zad-
nja deklaracija vlade v Kairu
upoštevata šest načel, sprejetih lani
v Varnostnem svetu OZN. Pri-
pomnil je, da je Egipt vedno pri-
pravljen razpravljati z zainteresi-
riranimi deželami o plovbi po

prekopi, da pa egiptovski na-
rod nikoli ne bo privolil v tujo
nadvlado nad to vodno potjo.

Davišnji britanski časniki na
dolgo poročajo o razgovoru pred-
sednika Naserja, ki so ga sinoči
oddajali po britanskem neodvis-
nem televizijskem omrežju. Ne-
kateri časniki objavljajo intervju
v celoti, večina pa poudarja Na-
serjeve besede, da bi Egipt rad
obnovil normalne diplomatske od-
nose z Veliko Britanijo.

Na današnjem sestanku z no-
vinarji je predstavnik zunanjega
ministrstva izjavil, da je britan-
ska vlada z zanimanjem sprejela
mnenja, ki jih je obrazložil pred-
sednik Naser v svojem intervjuju
po televiziji.

Na vprašanje v zvezi z obno-
vitvijo normalnih diplomatskih
odnosov med obema deželama je
uradni predstavnik dejal, da britan-
ska vlada še ni prejela nobene
uradne zahteve po obnovitvi
diplomatskih odnosov, »v tem
trenutku pa ne nameravamo na-
praviti nobenega koraka v tej
smerni.«

Madžarski begunci odpotovali v Francijo

Osišek, 2. jul. (Tanjug). Iz Osi-
jeka je davi z vlakom odpotovala
zadnja skupina 339 madžarskih
beguncev, ki so izrazili željo, da
bi odšli v Francijo. Skupno je
zdaj odšlo v Francijo 1493 begun-
cev.

Po zadnjih podatkih je odpo-
tovalo iz Jugoslavije v zahodne
dežele skupno 6950 madžarskih
beguncev.

V manjših znanstvenih ustanovah

ne bi bilo treba upostaviti posebnih organov
upravljanja

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Na
današnji dopoldanski seji
odbora za prosveto Zveznega
sveta Zvezne ljudske skupščine
se obravnavali osnutki zakona
o organizaciji znanstve-
nega dela v podrobnostih.

Ljudski poslanci so tudi na
današnji seji obravnavali pristoj-
nosti svetov za znanstveno delo
in svetov znanstvenih ustanov.
Poudarili so mnenje, da bi v
manjših znanstvenih ustanovah v
glavnem v tistih, ki delajo pri
fakultetah, ne bilo treba upostavi-
ti posebnih organov upravljanja,
kajti praksa je pokazala, da si
takšne ustanove čedalje bolj pri-
zadevajo, da bi se ločile od ustanov,
ki jih ustanavljajo za lastne
potrebe. V razpravi so govorili

tudi o tem, kdo bi lahko bil pre-
stojnik znanstvene ustanove, in
sprejeli so gledišče, da ni da bi
manjši biti na tem položaju samo
znanstveni delavci, marveč so
lahko tudi javni delavci, ki se
ukvarjajo z znanstvenim delom.

Odbor si je pridržal nekaj do-
ločb, o katerih so bila na dopol-
nilni seji izražena različna mne-
nja. Gre za določbe, v katerih je
govora o področju dela republiških
svetov glede izbire sodelavcev
znanstvenih ustanov in nadzor-
stva nad zakonitostjo delovanja
ustanov. Različna mnenja so bila
izražena tudi o pristojnosti zvez-
nega sveta glede mnenja o usta-
navljanju in opuščanju znanstve-
nih ustanov, ker so bili ljudski
poslanci mnenja, da bi lahko to
opravljali tudi republiški sveti.

OSNUTEK ZAKONA o vojaških vojnih invalidih

sprejet v načelu in v podrobnostih

Beograd, 2. julija. — Zakonodajni odbor Zveznega
sveta Zvezne ljudske skupščine je na današnji seji obrav-
naval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah za-
kona o vojaških vojnih invalidih. Odbor je brez večjih
sprememb sprejel zakonski osnutek v načelu in v podro-
bnostih.

Bistveno se je spremenil člen
64, v katerem je govora o nalo-
gah, pristojnosti in sedežu zdrav-
niških komisij, ki pošiljajo svoja
mnenja organom, pristojnim za
obravnavanje invalidskih pravic
v prvi stopnji.

V členu 64. zakonskega osnut-
ka je bilo predvideno, da ime-
nuje člane zdravniške komisije
svet okrajnega ljudskega odbora,
pristojen za posle socialne za-
ščite na področju, kjer je sedež
komisije. Določanje sedeža zdrav-
niških komisij pa je sodilo po
prvotnem predlogu v pristojnost
sveta za socialno politiko ljudske
republike. Odbor pa se je posta-
vil na stališče, da mora svet za
socialno politiko ljudske repu-
blike določiti sedež komisije in
imenovati njene člane.

Zakonodajni odbor je na da-
našnji seji obravnaval osnutek

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 3. julija

Dopoldne pretežno jasno, v popo-
ldanskih urah povečana oblačnost v
krajevnih nevihtah, predvsem v
alpskem svetu. Temperature ponoči od
14 do 18, v Primorju do 22, najvišje
dnevne temperature med 27 in 33 sto-
pinj Celzija.

Stanje vremena

Področje visokega zračnega prit-
iska nad Srednjo Evropo se polagoma
razkraja. Naši kraji so še vedno v ob-
močju nestabilnih zračnih mrot, ki
povzročajo povečano oblačnost in kra-
jevne nevihte v popoldanskem času.

V Mladinskem domu ob Bohinjskem jezeru poslušajo 65 mladincev iz vse Slovenije predavanja o raznih aktualnih vprašanjih. Njihov delovni dan se začne zgodaj zjutraj. Vse do dveh popoldne poslušajo različna predavanja, po 17. uri pa študirajo po skupinah. Med prvimi, ki je mlade seminariste obiskal, je bil tovariš Boris Ziberl.

Udeleženci seminarja so študentje in delavci, mladinski funkcionarji iz različnih komitejev in klubov mladih proizvajalcev. Toliko študija hkrati je seveda zelo naporno. Zato prireajo sem in tja tudi izlete. Minulo soboto so bili na Komni in pri Triglavskih jezerih.

Prvega tega meseca je obiskal slušatelje seminarja Veljko Vlahović, ki jim je predaval o poteh sodobnega človeka v socializmu. V zelo razgibani diskusiji, ki so se v njej slušatelji zanimali za najrazličnejša notranje- in zunanje politična vprašanja, je nato tovariš Vlahović ustregel še z mnogimi pojasnili. — Na sliki tovariš Vlahović v razgovoru s člani CK LMS.

Drag, toda koristen nauk

Letos boljše priprave na turistično sezono — Mnoga gostišča upoštevajo, da so zmerne cene najboljša propaganda

Precejšnje nevednosti oziroma neuspela lanske turistična sezona so povzročile precejšnjo zaskrbljenost, kako bo s turizmom v naši republiki v letošnjem letu. Turistične in druge organizacije, ki jim je zaupana skrb za napredek turizma, so se v lanskem letu marsičesa naučile, zato tudi ne valijo vsega zla samo na objektivne težave, spremembe v gospodarskem sistemu ipd., temveč kritično ugotavljajo, da so tudi same z nekaterimi napačnimi ukrepi (nesolidne cene) in pa slabimi ter poznimi pripravami na turistično sezono povzročile, da je leto 1956 kritično leto v zgodovini našega turizma.

ODRAVILI NAJ BI »CELINSKO« IN »OBMORSKO« SEZONO

Letos so cene na splošno za 10 do 15 % nižje od lanskih. Zlasti solidne cene so določila gostinska podjetja v letošnjem predsezoni v Slovenski Istri. Slabše je bilo na Gorenjskem, kjer so precej vztrajali pri cenah na »visoki ravni«, zato pa je bil tudi dotok turistov, tako domačih kot tujih, dokaj slab. Bled se šele v teh dneh polni in tudi v Kranjski gori ter v Bohinju se položaj boljša. Ze ma-

DNEVNIK

RAZSTAVA »NAS VRHOVNI KOMANDANT«, ki prikazuje življenjsko pot in delo maršala Tita od njegove zgodnje mladosti do današnjih dni, bo kot potujoča razstava, v petih kopijah, obiskala vsa mesta in del večjih naselij širom po Jugoslaviji. Prepotovala bo okrog 11.000 km in se ustavila v več kot 500 mestih in krajih Jugoslavije. Potovanje te razstave, ki so jo dne dni dovršili v Domu »LA« v Beogradu in katere otvoritev bo 4. julija, bo trajala do konca februarja leta 1958.

ALEKSANDER RANKOVIĆ JE PREJEL BRZOJAVKO delegacije norveških državljani, ki se je mudila v naši državi kot gost Zveze borcev Jugoslavije in ki se mu zahvaljuje za prisrčni in topli sprejem ter izraža željo, da bi se prijateljstvo med narodi obeh dežel še poglobilo in ostalo trajno.

SKUPINA TUJIH GOSTOV, ki je prisostvovala I. kongresu delavskih svetov, je včeraj obiskala predsednika Republiškega sveta Zveze sindikatov Hrvatske Josipa Cazića. Predsednik Cazić se je z gosti, med katerimi so bili predstavniki sindikalnih organizacij Vietnama, Indonezije, Romunije, Francije in Bolgarije, nekaj časa razgovarjal. Tuji gostje so si ogledali v Zagrebu tovarno »Rade Končar« ter Muzej NOB, zvečer pa so bili na predstavi v gledališču.

PREDSTAVNIKI MESTA DŽAKARTA so prispeli v Beograd na petdnevni obisk. Včeraj so imeli razgovore v LO Beograda ter so obiskali beograjski velesojem in vojni muzej.

PO ŽELEZNI IN NAVADNI CESTI GRE PREPOČASI

Letos se nadejamo precej turistov iz Zahodne Nemčije in Avstrije, pričakujemo pa izpad skupinskih turistov iz skandinavskih dežel, deloma pa tudi iz Holandije in Anglije. Veliko zanimanje za Jugoslavijo pa je v Franciji in Belgiji. Za dotok tujih turistov so pomembne mednarod-

S SEJE SEKRETARIATA GO ZB SLOVENIJE Komisijo za šolanje bivših borcev bodo ustanovili

Ljubljana, 2. julija — Na današnji seji sekretariata Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije so med drugim obravnavali problematiko šolanja in pridobivanje strokovnih kvalifikacij bivših borcev v Sloveniji.

Po poročilu o delovanju Dopsne srednje ekonomske šole za bivše borce, ki ga je podal direktor te šole Franc Pokovec, je sekretariat razpravljal tudi o tej šoli. Čeprav obstaja za bivše borce komaj od 1. marca letos, so člani sekretariata ugotovili, da je dala ta doslej celo več, kakor se od nje pričakovali. Sekretariat je tudi sklenil, da je treba dati

vsem, ki so doslej pomagali k uspehom te šole, a tudi samim tečajnikom, bivšim borcem, ki to šolo obiskujejo, javno priznanje. Po daljši razpravi so slednji člani sekretariata ugotovili, da bo treba v bodoče učni program Dopsne srednje ekonomske šole za bivše borce še bolj prilagoditi stvarnim potrebam tečajnikov.

Prav tako so sklenili, da je treba pri Glavnem odboru Zveze borcev NOV Slovenije postaviti posebno komisijo, ki bo v bodoče na eni strani proučevala, še druge možnosti in oblike za šolanje in pridobivanje kvalifikacij bivših borcev, na drugi strani pa hkrati proučevala delovanje Dopsne srednje ekonomske šole.

Po poročilu o delovanju Dopsne srednje ekonomske šole za bivše borce, ki ga je podal direktor te šole Franc Pokovec, je sekretariat razpravljal tudi o tej šoli. Čeprav obstaja za bivše borce komaj od 1. marca letos, so člani sekretariata ugotovili, da je dala ta doslej celo več, kakor se od nje pričakovali. Sekretariat je tudi sklenil, da je treba dati

vsem, ki so doslej pomagali k uspehom te šole, a tudi samim tečajnikom, bivšim borcem, ki to šolo obiskujejo, javno priznanje. Po daljši razpravi so slednji člani sekretariata ugotovili, da bo treba v bodoče učni program Dopsne srednje ekonomske šole za bivše borce še bolj prilagoditi stvarnim potrebam tečajnikov.

Prav tako so sklenili, da je treba pri Glavnem odboru Zveze borcev NOV Slovenije postaviti posebno komisijo, ki bo v bodoče na eni strani proučevala, še druge možnosti in oblike za šolanje in pridobivanje kvalifikacij bivših borcev, na drugi strani pa hkrati proučevala delovanje Dopsne srednje ekonomske šole.

Znatne carinske olajšave za naše državljane

Razgovor beograjskega dopisnika »Ljudske pravice« z direktorjem uprave carin FLRJ Djuro Medenico

Novi uredbi o carinskih tarifah za blago, ki ga prinašajo oziroma prejemajo državljani iz tujine, in o uvozu motornih vozil, ki ju je nedavno sprejel Zvezni izvršni svet, označujeta smernice za nadaljnji razvoj carinskega sistema — je izjavil direktor uprave carin FLRJ Djuro Medenica našemu beograjskemu dopisniku.

Predvsem je važno, da vidimo, na kakšnih načelih sloni ta uredbi in katere novosti vsebuje v primerjavi z dosedanjimi predpisi.

Z novima uredbama je natančneje določen carinski postopek v zvezi z blagom in motornimi vozili, ki ju je nedavno sprejel Zvezni izvršni svet, označujeta smernice za nadaljnji razvoj carinskega sistema — je izjavil direktor uprave carin FLRJ Djuro Medenica našemu beograjskemu dopisniku.

DISKRECIJSKA OCENA UKINJENA

Z novimi predpisi je carinski postopek ne samo natančneje določen, marveč je prav tako tudi zelo sproščen. Zdjaj skoraj v celoti ni več potrebe, da bi carinska administracija uveljavljala kak for-

malni postopek v zvezi z zbiranjem dokazov in proučevanjem njihove resničnosti, na podlagi česar je odobrena carinska olajšava. Sprito zamotanega administrativnega postopka je bil carinski aparat, ko je odločal o carinskih olajšavah, toliko obremenjen s formalnim postopkom, da je to oviralo njegovo uspešno delo v zvezi z mnogo važnejšimi nalogami s področja carinske kon-

Djuro Medenica

trole. Direktor Medenica je nato pripomnil:

Ena bistvenih odlik novih predpisov je, da je ukinjena diskrecijska ocena carinske administracije pri odločanju o carinskih olajšavah. Sprito dosedanjih predpisov so imeli organi carinske službe velike težave. Tu mislim na razne ocene o resničnosti dokazov o darilu, nadalje na razne izjave o prihranjenih sredstvih, s katerimi so bili nabavljivi proizvodi v tujini, in podobno. Izločitev diskrecijske ocene carinskega organa pri odobritvi olajšav naposled nedvomno zagotavlja pravno varnost državljanov na tem področju.

Za obe uredbi, ki sta med seboj organsko povezani, je značilno, da je z njima ukinjena obveznost glede plačila koeficientov za blago, ki ga prinašajo oziroma prejemajo državljani iz tujine, tako da morajo za to blago plačati samo carino. Nove carinske pristojbine kakor tudi vrednost blaga so določene na podlagi naših realnih razmer na trgu in dejanskih gospodarskih možnosti.

VEČJE MOŽNOSTI ZA PREJEMANJE BLAGA IZ TUJINE

Ti uredbi razmejujeta in hkrati vsklajata carinsko gradivo v sklopu predpisov, ki urejajo naš devizni in zunanjetrgovinski sistem. Zato je upravičeno pričakovati, da bo imela carinska administracija pri svojem delu in nalogah veliko manj težav.

Obseg olajšav, ki jih omogočajo novi predpisi, je v bistvu mnogo širši in liberalnejši od dosedanjih.

Z novo carinsko tarifo je oproščenih carine več vrst blaga, pa

tudi večje količine istega blaga. Če dodamo k temu še druge carinske olajšave, predvidene v uredbi o carinskih tarifah, tedaj so možnosti za prinašanje oziroma prejemanje blaga iz tujine mnogo večje. Temu v prid so tudi sorazmerno nizke nove carinske pristojbine in vrednotenje blaga.

KATERO BLAGO JE OPROŠČENO CARINE

Tako na primer, je nadaljeval Medenica, po novi tarifi sploh ni časovno omejeno, pa tudi ne količinsko — oproščeno pa je carine — prinašanje oziroma prejemanje naslednjega blaga: meso in mesni izdelki, mleko in mlečni izdelki, ribe v konzervah in izdelki iz rib, žito, riž, moka vseh vrst, izdelki iz moke in žita, sadje in sadni izdelki, sadni sokovi, zelenjava in zelenjavni izdelki, mast in margarina, oljivo olje in ostala rastlinska olja za jedi, otroške igrice, knjige in brošure kakor tudi zdravila z zdravniškim receptom. Takšnih možnosti na podlagi prejšnjih predpisov ni bilo.

V čl. 5 nove uredbe je nadalje določenih deset raznih osnov, ki omogočajo carinske olajšave, oproščene plačevanja carin.

Razen tega slehernemu našemu državljanu, ki se vrača iz tujine, ni treba plačati carine za blago, ki ga prinaša s seboj, ne glede na to, za kakšno blago gre — seveda v količinah, potrebnih v povprečnem gospodinjstvu — ter v vrednosti do 50.000 din.

Gospodinjstva lahko izkoristijo tudi olajšavo, ko jim ni treba plačati carine tudi za darilno pošiljko v vrednosti 20.000 din v enem koledarskem trimesečju, prav tako ne glede na vrsto in količino blaga. Carine so oproščene tudi obleke, ki jih prinašajo naši državljani iz tujine ali prejemajo v darilnih paketih, seveda če je to blago namenjeno njihovim potrebam in potrebam družine. To olajšavo je moč izkoristiti enkrat mesečno.

Nova uredba določa tudi olajšave za tute državljane jugoslovanskega porekla in jugoslovanske državljane, ki bivajo v tujini, za blago v vrednosti 150.000 din, ki ga prinese kot darilo rojakom. Nedvomno je torej, da so vse navedene olajšave, ki jih lahko izkoristijo naši državljani, mnogo širše in obsejnejše od dosedanjih tako po vrsti blaga kakor tudi po količini.

Nova uredba o blagu, ki ga prinašajo naši državljani iz tujine, s tarifo in seznamom vrednosti blaga ter skupaj z novo uredbi o uvozu motornih vozil je zelo pomemben pravni instrument in izraz naših dejanskih novih ekonomskih potreb in možnosti — je končal direktor Uprave carin FLRJ Djuro Medenica. N. K.

S POSVETOVANJA O ZADRUŽNISTVU IN RAZVOJU KMETIJSTVA V SRBIJI

Kakovost kmetijskih del se je letos zboljšala

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Tu se je danes začelo posvetovanje o problemih zadružništva in perspektivnih načrtih razvoja kmetijstva v okrajih LR Srbije. Posvetovanju pred-

Kulturne VESTI

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH USTANOVljen

Na včerajšnji seji Republiškega sveta LRS za šolstvo je bila ena izmed poglavitnih točk razprava o prehodu osnovnih šol in nižjih gimnazij na enotne osemletne šole. Ta prehod bo izveden postopoma in bo že ta mesec posebna komisija izdelala enotne učne načrte za tri razrede osnovne oziroma osemletne šole. Učni načrt, ki ga bodo pripravili za četrty razred, bo veljal le kot poskus, na podlagi katerega bodo kasneje sestavili učni načrt za naslednje razrede osemletke. Zato bo ta učni načrt za četrty razred poslan le nekaterim šolam v posameznih okrajih, medtem ko bodo učni načrti za prve tri razrede dobile vse šole že do 15. avgusta. Vse nižje gimnazije in osnovne šole se bodo, kakor je bilo določeno, združile v enotno osemletno šolo, medtem ko višjih gimnazij splošna šolska reforma prihodnje leto še ne bo zajela.

V zvezi s šolsko reformo je Svet za šolstvo razpravljaj tudi o ustanovitvi eksperimentalne šole. Za sedaj bo ustanovljena samo ena takšna šola, in sicer v Ljubljani, na podlagi njenih izkušenj in izsledkov pa bodo izpopolnjevali pouk na osemletkah. Če bo šola s svojimi eksperimenti uspešna, kar naj bi ugotovil Zavod za proučevanje šolstva, bo lahko postala hospitacijska šola za poskusni del programa.

Mimo drugih vprašanj je Svet obravnaval tudi izobraževanje odraslih. Sklenil je ustanoviti Zavod za izobraževanje odraslih, ki bo v celoti proučeval ta vprašanja. Posebna komisija pa bo pripravila vse potrebno gradivo o tem problemu in jeseni sklicala širše posvetovanje.

Svet je prav tako imenoval komisijo za podeljevanje Zagarjevih nagrad, ki jih bodo najboljšim prosvetnim delavcem podelili letos 29. novembra za leto 1957.

S. V.

Nadomestilo plače za čas prekinutve dela

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Na podlagi odredbe sekretarja za delo Zveznega izvršnega sveta ima gospodarska organizacija, ki razdeljuje skupni dohodek z določanjem dobička, pravico, da odbije od skupnega dobička kot izredne stroške izdatke za nadomestilo plače delavcem. Ta odredba velja samo za prekinutje dela, ki nastane zaradi pomanjkanja električne energije ali elementarnih neugod.

Če je prišlo do prekinutja dela zaradi pomanjkanja električne energije, je moč izdatke za nadomestilo plače odbiti kot izredne stroške izdatke za prekinutje dela. Za prekinutje dela, nastale zaradi elementarnih neugod, je moč nadomestilo plače odbiti kot izredni izdatki samo za dan, ko je moralo zaradi elementarnih neugod delo prenehati.

Nadomestilo plače za čas prekinutja dela je odbiti od skupnega dobička kot izredni izdatki največ do 70 odstotka v tarifnem pravilniku določenih zneskov.

Ta odredba začne veljati na dan objave v »Uradnem listu FLRJ« in velja za nazaj od 1. januarja 1957. dalje.

Skoraj nezmotljive »diagnoze«

V okrajni poklicni svetovalnici v Kranju so pomagali pri izbiri poklica več kot 1100 mladincem in mladinkam

Na nekem predavanju o poklicih se starejši delavec nikakor ni mogel ubraniti solz. Poslušal je, kako poskušajo predavatelj mladini čim bolj osvetliti dobre in slabe strani raznih poklicev, kako jo bodri in tovariško ponuja roko v pomoč, da bi prav izbrala. Govornik je povedal veliko zanimivega, in ko se je začela razprava, je delavec vzklil: »Če bi meni kdo, pa ne tako-le podrobno, temveč vsaj malo svetoval, mi ne bi bilo treba 35 let opravljati poklice, ki mi ni bil nikoli v veselje...«

Pri Okrajni posvetovalnici za delo v Kranju so ustanovili poklicno posvetovalnico februarja leta 1956, da bi bila starejšim in mladini, pa tudi odraslim v pomoč pri izbiri poklica in pri zaposlovanju.

ŽELJE IN ZMOŽNOSTI JE TREBA VSKLADITI Z ZAHTEVAMI POKLICA

Na poklicno posvetovalnico v Kranju se je lani obrnilo za pomoč pri izbiri poklica in zaposlitev ali za nadaljnje šolanje 1102 mladincev in mladink. Svetovalnica je mladim ljudem ne le svetovala, temveč ob pomoči občinskih posredovalnic za delo in referatov za delo našla ustrezna učna mesta v obrti in industrijskih šolah za 713 mladincev in mladink, za 127 učencev pa v industriji ali obrti. Svetovalnico poznajo po vsem okraju. Mimo predavanj

o poklicu je svetovalnica lani izvedla tudi anketo po šolah, da je tako izvedela, kateri poklic mladino veselijo. Če je v nekem kraju več kot 15 mladih kandidatov, ki bi se radi posvetovali o svojem bodočem poklicu, jih osebe iz svetovalnice obišče kar na terenu. To so psiholog, pedagog, poklicni svetovalec, referent za usmerjanje mladine v poklice in seveda zdravnik.

Kranjska svetovalnica je ugotovila, da brez skupnega dela omenjenih strokovnjakov, kakor tudi brez upoštevanja mnenja prosvetnih delavcev po šolah in starešev delo svetovalnice ne more biti uspešno. Praksa je pokazala, da ne more biti »vse zveličavno«, če pozneje zdravnik ugotovi, da se je mladi kandidat hotel posvetiti poklicu, ki je prezahteven za njegove fizične sposobnosti. Svoje mnenje mora povedati tudi poklicni svetovalec, ki pozna potrebe po kadru po posameznih strokah in ki hkrati mladini s strokovne plati obrazloži poklice itd.

Tudi po tri dni so se včasih posvetovali, preden so organi poklicne svetovalnice odkrili, da so izključno starši odločili, katerega poklica se bo izučil sin ali hči. Šele po skupnem razgovoru, po preizkusni uporabi psihotehničnih pomagala, ko vidijo naloge, ki jih čakajo, mladi ljudje le pride-

jo na dan z besedo, da bi se drugače odločili, če ne bi bilo prigovarjanja staršev. Če pa ni veselja do poklica, doseže učence le polovico toliko uspehov, kot bi jih sicer. Zato svetovalnica ne spregleda, niti ne zapostavlja prirojenih nagnjenj, ampak mladini svetuje poklice, ki jo veselijo in je zanj sposobna, skratka želje in zmožnosti skuša vskladiti z zahtevami poklica.

UČENEC, KI GA NI NIČ VESELILO

Poklicna svetovalnica pa ne pomaga mladini samo pri prvem koraku v poklic, temveč skuša spremljati tudi njeno napredovanje pri učenju. Prav vseh ne more imeti v vidu, ugotavlja pa, da so mladinci in mladinke, ki so upoštevali nasvet svetovalnice, v glavnem zadovoljni in da lepo napredujejo. Doslej so bile »diagnoze« svetovalnice nedvomno dobre, saj je samo en učenec razveljavil učno pogodbo, pa še ta je čisto izjavljal, da ga ne veseli prav noben poklic.

Kranjska poklicna svetovalnica je mlada ustanova. V poldrugem letu je morala prebrskati vrsto težav. Ni bilo lahko dobiti ustreznih strokovnjakov in precej vrat so odprli, preden jim je uspelo nabaviti potrebna psihotehnična pomagala, instrumente za zdravnike itd. Sprito razumevanja Okrajnega ljudskega odbora ima sedaj poklicna svetovalnica v Kranju razne instrumente, vredne več milijonov. Začetne težave so že skoraj šle v pozabo, zlasti ko vidijo, da napor niso bili zaman in da postaja poklicna svetovalnica vedno pomembnejši člen v usmerjevanju mladine v ustrezne poklice. M. R.

REKORDEN DONOS PŠENICE, 75 metrskih stotov na hektar, so dosegli te dni na poskusni žetvi v kmetijskem rastlinjaku v Subotici. Strokovnjaki pravijo, da je to največji donos pšenice, ki smo ga dosegli v Jugoslaviji.

DELNI UMIK

V Severni Africi uporabljajo Franci tri metode. Poleg tega pa je to še tipična fevdalna država, ki jo obkrožajo številni Arabci. V Tuniziji pa se obnašajo kot nekakšni gosti. Skratka, ustvariti hočejo vti. da dobrohotno gledajo na razvoj te dežele. Nedavni sporazum o delnem umiku francoskih čet iz Tunizije je nov dokaz za to.

Ta sporazum bi lahko v normalnih okoliščinah pomenil več kot pa v teh usodnih trenutkih za razvoj Severne Afrike. Ko so namreč v Parizu slovesno sporočili, da se bo polovica francoskih vojakov umaknila iz Tunizije, se je v Alžiru začela ena največjih ofenziv zadnjega časa. Cilj te ofenzive je streljati udarno moč alžirskih osvobodilnega gibanja in ustvariti pogoje za postopno pacifikacijo ne le gverilskega ozemlja, pač pa tudi primorskega pasu.

Umik francoskih čet iz Tunizije je zato le nekaj simbolično, saj jih bodo premeštili iz ene arabske dežele v drugo, z enega vojaškega področja na drugo. Franci obravnavajo namreč vso Severno Afriko kot eno samo veliko operacijsko področje. Umik francoskih čet iz Tunizije v Alžir, iz zaledja na fronto, ne bo oslabil francoskega vojaškega dispozičnega v Severni Africi. Nasprotno, okrepil ga bo, saj bo omogočil večjo koncentracijo francoskega vojske v Severni Africi.

Vendar ne bi bilo prav, če bi odrekli Francozom vsako dobro voljo v Africi. Delni umik iz Tunizije ne bo ostal v zgodovini francosko-tuniziskih odnosov zapisan kot vogelni kamn francosko-tuniziskega sporazumevanja. Vendar si moramo biti na jasnem, da Franci na kaj takega v Maroku niti ne mislijo. Tunizija ima torej med vsemi severnoafriškimi deželami najbolj "priviligitiran" položaj. Popolnoma razumljivo.

Tunizija je med vsemi državami Maghreba — arabskega Zahoda — najbolj razvita. Med arabskimi deželami je pred njo edino Libanon. Toda to ni več čisto arabska država, saj pripada polovica tamosnjega prebivalstva raznim krščanskim sektom. Morda bi si s Sirijo delila drugo in tretje mesto. Egipt je postal v zadnjem času prvenec arabskega gibanja, toda v tej deželi Nila je še ogromno ljudi nepismenih.

Maroko je sedaj tudi samostojna država, vendar pa je še tako odvisen od Francije, da bi ga lahko še uvrstili med kolonialne države.

PODATKI O SVETOVNEM GOSPODARSKEM IN SOCIALNEM POLOŽAJU

Premajhen napredek v primerjavi z velikimi potrebami na svetu

Zeneva, 2. jul. (Tanjug). V splošnem gospodarskem in socialnem položaju na svetu je nastalo nadaljnje zboljšanje, toda sprčo neenakomernosti o napredku, ki so ga dosegli v raznih deželah, je nevarnost, da se bo še bolj poglobil prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami.

To je splošni zaključek, do katerega so prišli strokovnjaki OZN, ko so analizirali podatke o gospodarskem in socialnem položaju v več deset deželah na svetu. Te podatke vsebuje poročilo o svetovnem gospodarskem položaju za leto 1956, ki so ga objavili v centru OZN v Zenevi, in v poročilu o svetovnem socialnem položaju, objavljenem malo prej. Obe poročili bosta podlaga za splošno razpravo na sedanjem zasedanju Gospodarsko-socialnega sveta.

V pregledu svetovnega gospodarskega položaja je rečeno, da svetovna proizvodnja nadalje narašča, da pa je tempo v lanskem letu nekoliko popustilo. Vsem deželah zadaja skrb povečan pritisk na cene, nekaterim deželah pa povečanje zunanjetrgovinskega primanjulja. V večini dežel so življenjski stroški narasli, ker zvišanje mezd, kakor je rečeno v pregledu, ni spremljalo ustrezno povečanje produktivnosti.

Japonska bo kandidirala v Varnostni svet

Tokio, 2. jul. (Reuter). Predstavnik japonske vlade je danes izjavil, da bo Japonska kandidirala za stalnega člana v Varnostnem svetu OZN. Kandidaturo bo predložila septembra, ko se bo sestala Generalna skupščina.

se zboljšala, čeprav v nekaterih nerazvitih deželah niso dosegli predvojne ravni, velik del sveta pa teži stalni problem slabe prehrane. Hkrati se nekatere razvite dežele stalno srečujejo s problemom presežkov hrane, ki se vzpenjajo na desetine milijonov metrskih ton pšenice, riža in sladkorja.

Brezposelnost v razvitih deželah se giblje od 2,3 milijona v ZDA do 200.000 v Veliki Britaniji. Hkrati pa se je povečala tudi delna brezposelnost. Najbolj se je zboljšal položaj na področju zdravstva. Umrljivost se je zlasti v nerazvitih deželah zboljšala. Kontrola epidemij bolezni je čedalje širša. V industrijsko najbolj razvitih deželah pa so nastali resni zdravstveni problemi, povezani z naravo industrijskega okolja — promet, nečist zrak in radioaktivno izžarjevanje.

Stanovanjsko vprašanje postaja na vsem svetu čedalje bolj pereče. Na področju prosvete so bili doseženi pomembni uspehi, toda še vedno imamo v 56 deželah in področjih nad 80% nepismenih. Na koncu pregleda je rečeno, da je kljub občutnemu napredku na socialnem področju v zadnjih letih ta napredek celoma majhen v primerjavi z velikimi potrebami in bedo v velikem delu sveta.

Volitve v Egiptu

Danes bodo v Egiptu prve parlamentarne volitve po revoluciji. Mandat novega parlamenta bo trajal 4 let, poslancev pa bo v njem 350. Za volitve so imeli nekaj 2500 kandidatov, komisija Narodne unije pa je določila, da bo kandidatov 1189.

Ker je v 68 volilnih enotah samo po en kandidat, je 68 poslancev tako rekoč že izvoljenih. Med kandidati, ki nimajo nasprotnika, je tudi 16 ministrov, izjemni zunanji ministri Fawzi in vrhovnega poveljnika vojske generala Ameria, ki ne kandidirajo. V petih volilnih enotah je izvršna komisija Narodne unije razveljavila vse kandidature. V teh enotah bodo naknadne volitve 14. julija, ker je določanje kandidatov že končano. Pravico določati kandidature ima samo izvršna komisija Narodne unije, v kateri so predsednik Nasser, notranji minister Mohieddin, minister za krajevne posle in plan Bogdadi in vrhovni poveljnik egiptске vojske general Hakim Amer. Ta komisija je izbrala kandidature.

Na volitvah ne bodo nastopale nobene stranke ne organizacije. Stave politične stranke so bile razpuščene in prepovedane takoj po dogodku v juliju 1956. Egipt ni imel samo politično organizacij, »Zbiranje osvoboditve«, upostavljeno januarja 1953, pa tudi ta organizacija ne sme določati svojih kandidatov, ker po mnenju obveščenih krogov ni znala zbrati okrog sebe množice. Predvsem nima jasnega programa, pa tudi ne izkušenj v političnem delu. Samo egiptska zveza dela kot organizacija je sodelovala pri določanju delavskih kandidatov; predlagala jih je 28 in Narodna unija jih je sprejela 22. Pa tudi ti kandidati na volitvah ne bodo predstavljali federacije kot takšne.

Vsak kandidat mora biti star najmanj 30 let, biti mora Egiptčan ter pismen. Zanimanje za volitve je zelo veliko. Novi egiptski parlament bo začel delati 23. julija, dan petletnice državnega prevrata.

Izrael odklanja

zahtevo, naj bi likvidirali nekatere utrde v demilitarizirani coni med Sirijo in Izraelom

New York, 2. jul. (Reuter). — Načelnik štaba OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini polkovnik Leary je v svojem poročilu, ki ga je predložil OZN, med drugim navedel, da je Izrael odklonil zahtevo, naj bi likvidirali nekatere utrde v demilitarizirani coni med Sirijo in Izraelom. Poročilo pa izraža zadovoljstvo, ker je izraelska vlada privolila v to, da bi v demilitarizirani coni odstranili mine, ki so jih postavili po napadu na Egipt. Predsednik mešane komisije za premirje in opazovalci OZN niso imeli dostopa na nekatera področja v demilitarizirani coni.

Poročilo nadalje poudarja, da mora biti predsedniku komisije in opazovalcem omogočeno, da se lahko ob vsakem času in brez poprejšnje odobritve napotijo na demilitarizirano področje. V poročilu je tudi rečeno, da so sirske oblasti vselej dovolile opazoval-

cem, da so prišli na demilitarizirano področje, kjer so samo preverjali identiteto na obmejni črti.

Zarek upanja na spravo

Jeruzalem, 2. jul. (AP). Kakor pravi poučni krogi, je Izrael pripravljen pridržati se izpolnjevanju načrta o razdelitvi in regulaciji reke Jordan. Ta načrt so sestavili Američani že jeseni leta 1955 in so o tem po svojem opozorilu Johnstону obvestili Izrael in sosednje arabske dežele. Iz istih virov prihajajo vesti, da je Izrael tudi zdaj pripravljen ostati pri tem načrtu, prav tako pa tudi začetni pogajanja, na katerih bi sklenili nov sporazum o tem vprašanju. Kakor pripominjajo, bi bil lahko takšen sporazum povezan z drugimi sporazumi med Izraelom in arabskimi deželami, ki bi se med drugim nanašali tudi na vprašanje begunccev.

Z VSEH STRANI SVETA

ZAHODNA NEMCIJA PRVA PODMORNICA

Kiel, 2. jul. (Reuter). V Zahodni Nemčiji so večeraj splovili v morje prvo podmornico po vojni. Ta podmornica je bila v drugi svetovni vojni potopljena pri danskem otoku Anholt, nakar so jo dvignili iz morja in popravili. Uporabljal jo bodo za sonanje.

EGIPT PLOVBA PO SUEZU

Kairo, 2. jul. (Radio Kairo). Prejšnji teden je plovila skozi Suezki prekop 1269 trgovskih in potniških ladij, t. j. 500 ladij več kakor v letinskem maju. In sicer 286 britanskih ladij, 172 norveških, 110 italijanskih, 126 libijskih itd., jugoslovanških pa 16. Pričakujejo, da bo plovila ta mesec skozi Suez na 1400 ladij.

JORDANIJA PETROLEJSKA POLJA

Aman, 2. jul. (Reuter). Jordanska vlada je objavila, da se bodo ta teden začela vrtnja na prvih petrolejskih poljih v Jordaniji. Ta polja so na puščavskem področju vzhodno od Amana. Dela bosta opravljali dve ameriški družbi, ki sta dobili od jordanjske vlade potrebne koncesije.

JAPONSKA 32 ŽRTEV PRI DVIGANJU POTOPLJENE LADJE

Tokio, 2. jul. (AFP). Na neki japonski ladji, ki je bila v minuli vojni potopljena v luki Okinawa in so jo zdaj dvigali iz morja, je nastala danes eksplozija, pri čemer je bilo ubitih 32 ljudi.

SPET PROSTA PLOVBA OKOLI BOŽIČNIH OTOKOV

Tokio, 2. jul. (Reuter). Britanska vlada je obvestila japonske in ribiške družbe, da je razveljavila prepoved plovbe na področju Božičnih otokov, ki je veljala za čas britanskih atomskih poskusov. Britanska vlada je 7. januarja letos obvestila Japonsko, da bo nevarno področje zaradi atomskih poskusov obsegalo 100 kv. milj. okoli Božičnih otokov v času od 1. marca do 1. avgusta.

HONGKONG KAMIONI ZA FAJSKO

Hongkong, 2. jul. (Reuter). Prvih šest kamionov britanske znamke Austin so poslali na Kitajsko, potem ko je bil ukinjen embargo za kamione. Kupila jih je državna trgovinska organizacija v Kantonu v okviru naročila 78 kamionov, ki naj bi ga izpolnili do avgusta letos.

OZN BURNS NE BO ODSTOPIL

New York, 2. jul. (Reuter). V OZN so danes demantirali vesti izraelskih časnikov, da namerava vrhovni poveljnik varnostnih sil OZN v Egiptu general Burns odstopiti zaradi trenj med njim in generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom.

ZDA ATOMSKA SPLOZIJA

Nevada, 2. jul. (Reuter). Tu je večeraj eksplodirala nova atomska bomba. Eksplozija ni bilo moč opaziti zunaj pasu, dolocenega za atomske eksplozije. Komisija za atomske energije ZDA je objavila, da so ob tej priložnosti preizkusili novo jedrsko napravo. Niso pa niti razkrili, ali je to, kakšno vrsto razstreliva so uporabili.

POSKUSNI PREPLAH

Washington, 2. jul. (AFP). V Bellu bili so objavili, da bodo ta mesec v nekaterih ameriških mestih uporabili poskusni atomski preplah. Ti poskusi bodo trajali tri dni. Eskadrila 14 helikopterjev bo tedaj evakuirala predsednika Eisenhowerja in njegove glavne sodelavce v neznano smer, kjer bo nova »Bela hiša«. Ta kraj bo bližje blizu Washingtona. Med poskusom 15. julija bodo evakuirali tudi 1500 funkcionarjev v 30 centrov, določenih za delo ameriške državne uprave v primeru atomskega napada.

Največja pomanjkljivost

Približno za dve milijardi več investicij, kakor je bilo stvarno potrebno

Peking, 2. jul. (Tanjug). Na večerajšnji plenarni seji pekingjskega Narodnega kongresa je podpredsednik vlade in predsednik državne komisije Po I Po poročal o izpolnitosti gospodarskega plana za leto 1956 in osnutku plana za letošnje leto.

Ko je govoril o uspehih lanskega plana, je poudaril, da je znašala skupna vrednost industrijske proizvodnje nad 58 milijard juanov ali za 31% več kakor predlanskim in za 9,5% več kakor je bilo določeno s planom za lansko leto. Vrednost kmetijske proizvodnje pa je znašala tudi nekaj nad 58 milijard juanov.

Ena izmed glavnih značilnosti izpolnitve plana za lansko leto je bilo na eni strani veliko povečanje industrijske proizvodnje, na drugi pa velike investicije v kapitalno izgradnjo. Investicije so znašale kakih 14 milijard juanov ali 62% več kakor predlanskim in približno za dve milijardi več kakor je bilo stvarno potrebno. To je v poročilu

Se zmeraj nevarnost krajevnih agresij

Gettysburg, 2. jul. (Reuter). Načelnik ameriškega generalnega štaba general Maxwell Taylor je izjavil, da so možnosti, da bi izbruhnila na svetu atomska vojna, čedalje manjše. Rekel pa je, da svetu še zmeraj grozi nevarnost »omejenih krajevnih agresij«.

ocenjeno kot največja pomanjkljivost plana za lansko leto in eden glavnih virov težav, na katere je zadevala dežela.

Plan za letošnje leto sloni na objektivnem položaju iz lanskega leta. Investicije za kapitalno izgradnjo so letos manjše za 21%, industrijska proizvodnja je planirana za 4,5% več kakor lani, kmetijska za 4,9%, proizvodnja kapitalnih dobrin za 8%, blaga za široko potrošnjo za 1,1%, kupna moč prebivalstva pa se bo povečala v primerjavi z lanskim letom za 1,1%. Premoga bodo letos nakopali kitajski rudarji po planu 117 milijonov ton, proizvodnja surovega železa bo znašala 5,5 milijona, jekla 4.978.000 ton, jeklenih izdelkov 4,5 milijona ton, surove nafte pa 1,3 milijona ton.

Izmed važnejših proizvodov široke potrošnje je predvideno, da bo imela Kitajska letos na razpolago 4.500.000 bal bombažne preje, 5 milijard metrov bombažnih tkanin, 5 milijonov ton moke in kakih 900.000 ton sladkorja. Kitajska tekstilna industrija obratuje zdaj s 7 milijoni vreten in njena letna zmogljivost znaša nad 5,5 milijona bal predvija. V planu za prihodnje leto je predvidena proizvodnja

4.600.000 bal. V letošnjem planu so znižali neproduktivne investicije za 2,4%.

Vuhan ob reki Jangce, drugo največje železarsko središče na Kitajskem, ki bo dograjeno leta 1961

V naročju narave

O bivšem posestvu bogataša Jusupova, o muzeju in drugih rečeh

pogovarjam s svojim beograjskim tovarišem v našem jeziku, me nekdo vpraša:

»Oprostite, ali ste iz Albanije?«

»Ne, iz Jugoslavije.«

Možu, ki me je ogovoril, ko se dobrih štirideset let, njegovim rokam se poznajo sledovi trdega dela. Oči mu prijazno žare. Videti je dobrodušen, priazen. Nekoliko vznemirljen me vpraša:

»To je torej Titova domovina?«

»Da.«

Tako sva se seznanila. Zanimajo se za naše partizane, za našo revolucijo. Odgovarjam mu na vprašanja.

»V težavnih dneh ste nam mnogo pomagali,« pravi.

»Ne samo to, storili smo vse, kar je bilo v naših močeh in kar je bila naša dolžnost. Pobijali nismo samo okupatorje, marveč smo se borili v svoji deželi tudi za socializem.«

Pogovor se nadaljuje. Novi znanec me gleda s toplim, nežnim pogledom. Nova postaja. Izstopiti mora. Poslovila se pričrno kot stara znanca, čeprav niti ne pozna za ime drug drugega in čeprav se nikoli več ne bova videla.

Z rokami veleposestniških sužnjev

Gozdovi brez konca in kraja. Vse zeleno. Avtobus se ustavi in sprevodnik zakliče: »Arhangelskoje.« Vtem ko hodim po drevedu v senci košatih dreves, se

spominam prebranih vrstic. Pomaga mi tudi beležnica. Ta kraj, eden najlepših v neposredni bližini Moskve, je prvikrat omenjen v arhivskih dokumentih 16. stoletja kot zibelka bojarov Upolokih in Rjazanskih. V 17. stoletju so bili njegovi lastniki Šeremetjevi. V začetku 18. stoletja je bilo veleposestvo v last kneza D. M. Golicina. Za takrat so začeli graditi. Vnuh pregnanega kneza je vse lepo dogradil, tudi dvorec. V začetku 19. stoletja je kupil to veleposestvo eden najbogatejših ruskih mogotcev N. B. Jusupov, ki je imel v 23 in ruskim gubernijah ogromno zemlje.

Leta 1812 so Arhangelskoje večidel razdeljali francoske čete. Se leta 1813 pa so ga znova zgradili. Leta 1820 je notranji del dvorca uničil požar, potem pa so ga znova zgradili. Vsi ti mogotci so imeli večnih okraskov, dostojanstveno preproga, na njem hranijo dekorativne znamenite beneškega umetnika P. Gonzaga (1751 do 1831). Od tod odnese človek mnogo ne poznanih vtisov. Restavracije ni nikjer. »Nič ne de, bomo pa lačni,« sem rekel na glas po rusko. Te moje besede je slišala dobrodušna, prijazna starka, ki nam je natanko povedala, kako pridemo do okrepčevalnice. Na koncu je rekla, da je do nje precej daleč in da je morda zaprta. Našli smo jo in se okrepčali, potem pa smo se prijetno utrjeni z bogatimi vtisi vrnili v Moskvo.

Drevored velikega pesnika

Ko stopiš s terase, se ti odpre pogled na reko Moskvo, na to značilno srednjeveško pokrajino z zelenimi polji in gostimi gozdovi med njimi. Sele tu prav začetiš, da si v naročju narave. Stojim pri ograji, težko se ločim od nje, toda treba se je vrniti. Gremo po stezi, po kateri se je pred 130 leti sprejel Puškin, po tako imenovanem Puškinovem drevoredu. Na koncu stoji pesnikov spomenik, postavljen leta 1899. Aleksander Sergejevič se je mudil tu večkrat. Tu so uživali lepoto narave tudi Mickiewicz in Karamzin, Vjazemski in Dimitrijevič. Prihajali so tudi mnogi drugi, med njimi Heren, ki je o tem kraju napisal tople vrstice: »Poglejte, kako prijeten je ta košček zemlje med reko Moskvo in cesto. Tu se je človek srečal z naravo v drugačnih pogojih kakor običajno. Od nje je zahteval samo zadovoljstvo in lepo, na korist pa je pozabil.«

In res. Vse kar vidiš tu, je lepo skladno, harmonično. Takšno je tudi gledališče, zgrajeno v začetku 19. stoletja, brez odvečnih okraskov, dostojanstveno preproga, na njem hranijo dekorativne znamenite beneškega umetnika P. Gonzaga (1751 do 1831). Od tod odnese človek mnogo ne poznanih vtisov. Restavracije ni nikjer. »Nič ne de, bomo pa lačni,« sem rekel na glas po rusko. Te moje besede je slišala dobrodušna, prijazna starka, ki nam je natanko povedala, kako pridemo do okrepčevalnice. Na koncu je rekla, da je do nje precej daleč in da je morda zaprta. Našli smo jo in se okrepčali, potem pa smo se prijetno utrjeni z bogatimi vtisi vrnili v Moskvo.

Pavlo Broz

Moskva, junija

Nedelja. Naposled je posijalo toplo junijsko sonce. Po hladnih deževnih dneh, ko sploh že več ne verjameš, da lahko izgine z nebesa ta dolgočasna siva barva, da se lahko spet vse zalesketa, zasije, zažari sonce! Leninove gore se kopeljejo v njem. O, koliko radosti prinaša! Od vseh strani hite nasmejani ljudje, od nekod se razlega harmonika, deklški smeh, otroci tekajo za žogami, dva zaljubljenca hodita pod roko. Odpnem si srajco, sedem v avtobus. Kam so namenjeni vsi ti ljudje? Moskva ima lepo okolico, da človek glede izbire ni v zadregi.

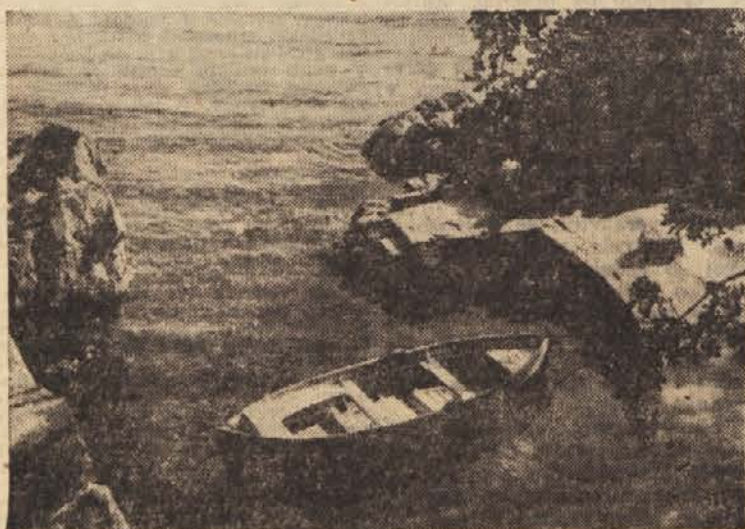
Toda mi smo se namenili v Arhangelskoje. Tudi to ni daleč. Pol ure s tem avtobusom, potem pa s podzemeljsko železnico in znova z avtobusom. Vsega skupaj kakih dve uri vožnje. Podzemeljska železnica obratuje brezhibno, vsaki dve minuti prispe nov vlak. Izstopimo na postaji »Sokol« . Gneča je tudi tu velika. Cimprej v avtobus!

Pogovor med voznjo

Sedeži so že vsi zasedeni. Skozi ta del Moskve se še nisem peljal. Promet je tudi tu zelo živahen; tramvaji, trolejbusi, kolone tovornih in lahkih avtomobilov. Med večnadstropnimi hišami stojijo stare hišice, mnoge okrašene z rezbarijami, vse lesene. Moskva si prizadeva, da bi tudi njena daljina predmestja dobila podobo velemeštva. Rada bi odstranila sledove minulosti. To pa seve ne gre tako lahko. Od mesta smo že daleč. Hiše so čedalje redkejšje, bližamo se gozdovom. In vtem ko se

Čez KRANJSKEGA JANEZA ga ni!

NEKAJ TURISTIČNIH SLICIC IZ SLOVENSKEGA PRIMORJA

Rahlo pljuska bibavica v kamniti zaklon, nekje ob obali Slovenske Istre... Brez pristanka se ziblje čoln, na obeh krajih privezan... Samo malo naj se še dvigne sonce — pristanek bodo napolnili veseli klici, mladina pa si bo prilastila čoln in z njim široko morskno plan

Zanimivo: Koper kot središče Slovenskega Primorja nima železniške postaje. Torej nas je »Slavnikov« avtobus, pošteno nabit, peljal po preurejeni, lepi cesti Ljubljana—Koper k našemu morju. Ta cesta je pravzaprav edina zares dobra zveza Slovenskega Primorja z zaledno Slovenijo in preko nje s srednjo in zahodno Evropo.

»Za nas je ta cesta kot najkrajša zveza z zaledjem prestižnega pomena« sliši v Kopru.

Hkrati s preurejanjem ceste mislijo tudi na bencinske črpalke in avtoserise, vendar bodo letošnjo sezono voznikom žal na uslugo še vedno le provizorične črpalke pri nekaterih trgovinah.

Zabeleženo

Prevelike razlike

Vprašanje razlik v ceni, ki se pojavlja v trgovini s kmetijskimi pridelki, in sicer gre za odkupno proizvajalčev ceno do prodajne, ki jo plača potrošnik, je bilo že večkrat obravnavano. Vse do sedanjega obravnavane pa, sodeč po sedanjem stanju, niso rodile nikakih pozitivnih uspehov. Dokaz so ogromni razponi med odkupno ceno, po kateri dobijo plačane svoje proizvode kmetijski proizvajalci na koprskem področju, in ceno, po kateri plačajo te proizvode potrošniki v mestih nekaterih različnih proizvodov v času okrog 15. junija t. l.

	odkupna cena	prodajna cena (za potrošnika)
krompir	15 dinarjev	44 dinarjev
čebulje	25 dinarjev	79 dinarjev
čebula	15 dinarjev	50 dinarjev

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so med odkupno proizvajalčev ceno in prodajno potrošniško ceno obične razlike (pri čebulah 180%, čebuli celo 233%). Proizvajalci in potrošniki se upravljajo s pridelki, kdo spravila tako ogromno razliko v ceni in ali res ni moč to razliko zmanjšati v korist proizvajalcev, pa tudi v korist potrošnikov.

Trgovina s zelenjavo ima specifične pogoje, n. pr. naglo pokvarljivost blaga, visok odstotek osovražnosti, visoki prevozniki stroški, visoki stroški embalaže in podobno in je zato ni moč primerjati z ostalo trgovino. Vzilec tem specifičnim pogojem pa tako ogromne razlike niso upravičene. Te razlike dolžujejo, da je sedanja organizacija trgovine s kmetijskimi pridelki slaba, oziroma neprimerna in podobno, verjetno pa tudi monopolistična.

Kmetijske organizacije na Koprskem in drugod so prva gospodarska organizacija, ki nastopajo v menjalnem procesu. Lahko trdimo, da je odkup v kmetijskih združenjih na področju Koper zelo dobro organiziran. Kmetijske zadruge pa so odkupljene kmetijske pridelke obvezno oddajali združnemu podjetju oziroma obratu »Fructus«, ki krije za ostanje razlike v ceni tudi stroške za vzdrževanje Gospodarske poslovne zveze. S tem si je ostvaril »Fructus« na koprskem področju položaj, ki onemogoča, da bi prišli kmetijski proizvajalci na trg v večji meri vsaj brez dveh posredniških prisojstov.

Zdaj je v Ljubljani več manjših trgovskih podjetij s sadjem in zelenjavo. Ta podjetja nabavljajo večino zelenjavo in drugih kmetijskih pridelkov preko grozističnih podjetij. Poizkusi neposredne nabave teh trgovskih podjetij na drobno pri kmetijskih združenjih so postali brezuspešni prav zaradi monopolizma, ki je sedaj v polni meri uveljavljen. S tem seveda ne zanikujemo potrebo po obstoju grozističnih podjetij, vendar pa zanikujemo potrebo, da gre prek grozistov večina kmetijskih pridelkov in še to v primerih, ko je možna neposredna povezanost med kmetijskimi združenji in podjetji, ki se ukvarjajo z nadrobno prodajo kmetijskih pridelkov.

Pri razpravljanju o teh problemih je treba upoštevati še razne druge momente, ki se pojavljajo, n. pr. plačevanje kmetijskih strokovnjakov, zaposlenih pri združnih poslovalnih zvezah, odstop dela morebitnega dobička kmetijskim združenjem po podjetjih, ki bi od teh prejemale razlike pridelke, omejitve prodajne razlike v ceni, odkup viškov kmetijskih proizvodov, ko je domače tržišče zasičeno itd. Vsi ti problemi so na primeren način rešljivi, le da bi bili odklonjeni za to v taki meri kot dosedaj prodajanci in potrošniki.

Mislím, da bi napravile razne organizacije, ki so povezane s proizvodnjo, odkupom in prodajo kmetijskih proizvodov veliko uslug našemu gospodarstvu, če bi nakazane probleme reševali ne samo s vidika najvišjih koristi. Pri tem naj bi sodelovali tudi naši odgovorni politični organi, ki lahko ocenjujejo vse take probleme s stališča splošne družbene koristi.

Direktor »Centrala« v Portorožu Julij Guštin pravi: »Promet, predvsem avtobusni, se je v Slovenskem Primorju močno izboljšal. Se bolj se bo, če bodo graditelji pohiteli še z zadnjim koščkom ceste. Možnosti krajših obiskov morja, združenih s kopanjem, bodo še ugodnejše...«

Naj nihče ne zameri, če bodo naslednje vrstice malce neresnobne, zlasti še, ker jim bodo sledile zelo »seriozne« reči. Gre kratko malo za »kranjske Janeze« — kadar se ti pripeljejo k našemu morju, tedaj je gostincem toplo pri srcu, saj boljših gostov svet ne premore.

»Naši pensionisti so konkurenčni, to menda veste, dohodek moramo iskati izven njih.« Celinski Slovenci pa veliko pojedajo, še več popijejo pa veselo zapojejo, zato pa jih vedno z veseljem pričakujemo! pravijo primorski gostinci.

Kaj pravijo k temu žene Janezov, menda ne sodi več k turizmu.

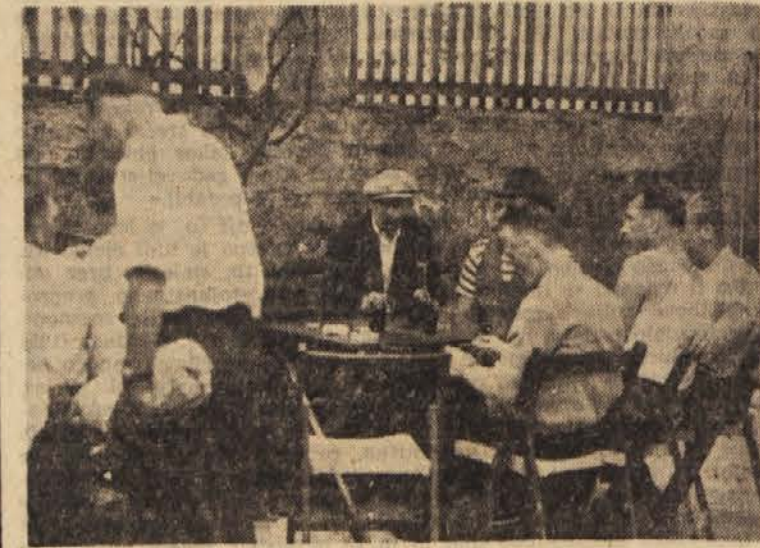
FOTOGRAFIJA — SOVRAZNIK NAŠEGA TURIZMA

»Am — Evropa« je med največjimi in zelo zanesljivimi potovalnimi agencijami v Zahodni Nemčiji. Največje hotelsko podjetje ob jugoslovanskem Jadranu »Palace hotels« v Portorožu ima s to agencijo dobre poslovne stike. Toda pred nedavnim je agencija pisala pismo, iz katerega povzemamo:

»Neprestano se ponavljajo težave pri izstavljanju viz. Nekateri vaši konzulati poslujejo v tem pogledu zelo počasi, tako da se včasih pripeti, da naši odjemalci še nekaj ur pred odhodom avtobusa ne vedo, ali so vizo dobili ali ne. To zelo moreče vpliva in tudi mi smo zato prisiljeni poslovati z dokajšnjo negotovostjo. Letos smo potovanje v Jugoslavijo propagirali z veliko iniciativo, toda če se bodo podobni primeri nadaljevali, jih bomo prisiljeni ustaviti.

Jugoslavija je razen Španije edina evropska dežela, ki še ima vize. Zato bi morali na tekoče poslovanje z vizami dosti bolj paziti, kajti včasih pride do vtisa, kot da vam ni do tujskega prometa.

Direktor »Palace« Ado Cvirni pravi: »Res smo letos pri vizah marsikaj izboljšali. Toda ne gre za ceno viz, ampak za postopek, ki je sodobnemu tujcu zelo odveč in ga marsikdo tudi ne razume, saj se lahko po ostalem svetu giblje samo s potnim listom.

Saljivo močevanje ob časi vinca ali zdravilnega »geruša« je rudarjem v krvi... Zakaj pa je Idrijska dramatska skupina vzile lepemu odru tako nedelavna, je druga reč

KAJ JE NASE NAJBOLJŠE ALI NAJSLABŠE PROPAGANDNO SREDSTVO

— »Ze potek letošnje predsezonske priča, da so bili naši lanki turistični ukrepi dobri. Pri tem mislim prvič: zgodnjo objavo konkurenčnih predsezonskih cen, drugič pa izboljšanje odnosov na mejah in zmanjšanje formalnosti pri potnih dovoljenjih. Vse to je treba obdržati in niti za las popustiti. Obratno — nekatere velike potovalne agencije menijo, naj bi letos prišli na svetovni trg s cenami že takoj po končani glavni sezoni, torej konec avgusta.

— »Dobro ali slabo postrežen tuji ali domači gost je naše najučinkovitejše propagandno sredstvo, celo učinkovitejše od prospektov in člankov v tujih časopisih, ki so tudi zelo učinkoviti. Pa smo doslej v svojo škodo oboje zanemarjali... Torej se brez odlašanja lotimo dela tudi v tej smeri!«

— »S cenami za prihodnjo turistično leto moramo nastopiti v tujini že v avgustu. Kljub vsem težavam pa bi te cene na nikakršen način ne smele biti višje od letošnjih. Če bi jih korigirali,

bi bila 5% podražitev skrajna meja, sicer bodo v svetu spet nastopili dvomi v našo turistično solidnost, še toliko bolj, ker bi jih napihovala brezobzirna tuja konkurenca.

Razen tega — naša glavna sezona (od 15. junija do 15. septembra) je izrecno predolga in zato v primerjavi s sezono v Italiji in Avstriji nekonkurenčna. Zunanji se namreč začnejo glavna sezona s 5.—7. julijem, ko je konec pouka, in je zaključuje s 25. avgustom.

— »Kot ni možno uvesti rednega osemurnega delavnika v kmetijstvu, tako ni tega mogoče doseči tudi v gostinstvu, zlasti še v sezonskem gostinstvu. Zato je treba tudi v gostinstvu uvesti premije na vsa delovna mesta. V tem pogledu lahko pomeni veliko preokretnico tudi uvedba pavšala. Podjetjem na pavšalu pač nič ne jemlje pravice, da ne bi vpeljala nagrajevanje po odstotku na promet, ki ga je član kolektiva dosegel po redno izplačanem osemurnem delavniku. Pri nas smo na nekaterih delovnih mestih to že uvedli in človeku izplačamo njegov odstotek še isti večer — kar zelo stimulativno vpliva.«

B. F.

Ko bi le bilo življenje kakor mreža, da bi se v njenih okencih lovili dnevi, da bi se ne mogli ujeti v pentlje, tako naglo in venomer skupaj s soncem potapljati v nič... Kako bi šele tedaj krpali svoje mreže! Toda ribič bržčas ne misli na to, kvečjemu na roparsko ribo, ki mu je s požrešnim gobcem raztrgala pravo, resnično konopljeno mrežo.

ŽIVO SREBRO IN PRAZNIČNA PIHALA

• Veselo praznuje Idrija
• dan rudarjev

Na predsedniku sindikata Idrijskega rudnika tovarišu Strnadu je bilo očitno videti, da je bilo med pripravami na Dan rudarjev treba veliko organizacijskega dela in naprežanja. Toda danes popoldne, na večer pred svojim praznikom so se »knapi« iz vseh štirih obratov, to je iz jaška »Delo«, jaška »Borba«, Topilnice in Zunanjih obratov pomerili med seboj in še z mladinsko ekipo v vlečenju vrvi, v balincanju, tem poglavitnem rudarskem športu v Idriji, in naposled tudi v šahu.

Med pisanim sporedom, ki bo na sam Dan rudarjev v Idriji, omenimo predvsem sprejem zastopnikov sindikata, uprave in »Svobode« jeseniške Železarne, ki bodo jutri skupaj s svojo godbo na pihala idrijskim rudarjem vrnilli tovariški obisk.

se dandanašnji zelo cenijo, da se ta njegova smrt lahko označi za naravno.

No, Zepki v Idriji počasi umirajo, dasi zagotovljen zaslužek v živorebrnem rudniku usmerja tudi večino današnjega mladega rodu v rudarski poklic. »Dandanašnji je treba bolj trdo prijeti na delo, pa ni več toliko časa za šale,« razlagajo stari Idrijčani pomanjaje šaljivosti med rudarji. Toda kdor obišče idrijske rudarje, mora priznati, da je humor še vedno njihova bistvena lastnost in da so resno pripravljeni svoj praznik čimbolj veselo preživeti.

DESET LET, KI TRAJAJO ŽE SKORAJ STO LET

V senci košatih kostanjev sta se hladila dva stara Idrijčana. Pozdravili smo ju in pobarali po poklicu njunih očetov. Spogledala sta se.

»E, kaj naj bi bila? Moj stari je bil knap, jaz sem delal v jami in mojim potomcem bo rudnik dajal kruh. Tu ni kaj spraševati!« sta odvrnila oba v en mah.

Res ni kaj spraševati. Peto stoletje že teče, od kar se v Idriji iz roda v rod podeduje rudarski poklic. Pa vendar nismo odnehali: »To nam povejte, ali je ruda res še izkopana in je idrijski rudnik zapisan neizbežnemu koncu?«

Spet sta se oba biva rudarja spogledala.

»Veste, to so že za časa ranjke Avstrije govorili, da bo rudnika najpogosteje čez deset let konec. Tudi pod Italijo so to govorili in menda se še danes najdejo nekatere britne glave, ki to potrjujejo. Sami pa ste videli, da rudnik še nikdar ni posloval bolj na široko kot prav sedaj...«

SVETLA IN TEMNA STRAN SKRBI ZA ČLOVEKA V RUDNIKU

Zdaj dela v rudniku nad tisoč rudarjev. Predsednik njihovega sindikata nam je dejal:

»Letos je glede skrbi za delovnega človeka pri nas bolje kot je bilo prej. Novi delavski svet in upravni

in podvzeli mnoge varnostne ukrepe. Predvsem sedaj sistematično zamenjamo skupino, zaposlene na okuženih delovnih mestih. Običajno se te skupine menjajo na šest dni, na bolj ogroženih delovnih mestih pa na 3 do 4 dni. Tod smo tudi delovni čas skrajšali na 8 ur, ne da bi pri tem trpele plače. Uspeh je očitno. V zadnjem času je poklicnega obolenja skoraj za polovico manj kot prej.

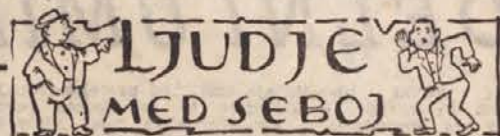
Predsednik je prišel na temnejšo plat: »Preden povem, da naš Kolektiv kljub svoji osebnosti, težkim delovnim razmeram in destvu, da smo blizu morja, še vedno nima lastnega počitniškega doma, moram poudariti, da smo doslej vsa prosta sredstva v pod-

»Balincanje« je med idrijskimi rudarji najbolj priljubljeno razvedrilo

jetju vlagali v najbolj pereča in neodložljiva modernizacijska in obnovitvena dela ter je tako za sindikat primanjkovalo denarja.

Sedanjí delavski svet je sicer že sklenil, da si bomo uredili lasten počitniški dom. Vendar so nam novi gospodarski instrumenti zelo znostrili položaj, zlasti negativni faktor na izvoz živega srebra. Če skupnost letos naših obveznosti ne bo omilila, nam bo celo za plače po tarifnem pravilniku zmanjkalo 80 milijonov dinarjev. To in še marsikaj zanimivega nam je pred Dnevom rudarjev povedal predsednik sindikata idrijskih rudarjev.

Najboljša nagrada

Student, ki je mesece in mesece iskal sobo, je v članku »Človek je človeku volk« med drugim napisal:

»V hiši blizu Opere je gošpa oddajala sobo za 7000 din mesečno.«

Ta stavek je oživil zgodbo, ki mi jo je pripovedoval neki drugi študent, ko je, blodeč po Ljubljani, iskal stanovanje.

V vegasti podstrešni izbi, z lino v steni in brez podnice na tleh, v izbi brez peči so stale tri majave železne postelje.

Za tri študente bi bilo prostora v tej opremljeni sobi in vsak naj bi mi dajal po dva tisoč din — Tako je dejala lastnica stanovanja, medtem ko sem se sam spraševal, če je vsa bajta v oddaljeni periferiji mesta vredna te najemnine. Zraven sem premišljeval, kakšno suho zlato si lahko kujejo ljudje z revno, odvisno podstrešno, »opremljeno sobo«, v času stanovanjske stiske ko je od vprašanja, dobiti sobo ali je ne dobiti, včasih odvisen za mladega človeka ves študij.

Skoda, da se takrat nisem spomnila na ženo v naši soseščini. Če bi se, bi bila z mirno pestjo lahko dejala:

Ne, saj niso vsi ljudje taki. Morda jih res ni veliko, ki ne iščejo v stiski sočloveka samo korist, vendar so med nami tudi taki, ki radi pomagajo.

Odgovora je kmalu po osvoboditvi in ostala, že ova osiela in stara, sama o skromnem, vendar zdravem in lepo opremljenem stanovanju. Ni tmla otrok, ob zatonu žoljenja pa je njen miren kot oživel.

Z osmošolcem z dežele, ki se je odločil za inženirski poklic, sta se dogovorila: stanovanje bo pri njej in ker je revna, naj bi več kot skromna odškodnina za sobo zadoščala. Fant pa je imel prijatelja, študenta kemije in študenta prava, ki sta bila prav tako, kot on sam še pred nekaj dnevi, brez stanovanja. Že po prvih prošnjah je žena ponustila:

»Prav, pa naj se stisnejo osi trije v sobo, kako pa naj sicer študirajo! Pomagati moramo drug drugemu.«

Za nekaj stotakov na mesec so ostali pri njej ves čas svojih študij. In v teh letih se je primerilo marsikaj.

»Moji fantje,« je govorila žena, ki jim ni le oddajala sobe, temveč skupaj z njimi trepetala o dneh pred izpiti, se veselila uspehov, bodrila, kadar je neučakana mladost klonila.

Ze precej časa je minilo, odkar so osi trije zapustili njen dom in šli za poklicem, na katerega so se pripravljali. Sedaj se sem in tja pri ženi ki ima na stanovanju spet tri mlade študente, oglasi pismo.

Pismo iz daljne Makedonije.

... Pozdravljam Vas in želim vse dobro. Prilagam tisoč din, da malo povrnem za ničolikokrat, ko ste nas, čeprav sami niste veliko imeli, povabili k svoji mizi...

In iz velike tovarne strojev: ... Dobil sem nagrado za izpopolnitev proizvodnje, majhen delček pošiljam Vam, saj se moram tudi Vam zahvaliti za to, kar sem. Se puste, ko sem živo izžepal pred zadnjimi izpiti sklenil, da prekinem študij, in grem o službo. Pa niste pustili. Zolekli ste me k zdravniku in ose je bilo dobro.

Treji pa si je že ustvaril družino, tu o bližini, in si s pomočjo podjetja in posojila zgradil hišico. Včasih ob nedeljah povabijo na dom staro ženo.

Le malokdaj slišimo o takih primerih, da človek človeku velikodušno ponudi roko o pomoč in žanje kasneje za to tudi toplo hvaležnost. Bolj pogosto beremo o malih oglaših hladno preračunane besede: »Protí nagradi 50.000 din oddam sobo o najem.«

Morda pa tudi one lepše strani žoljenja med ljudmi niso tako maloštevilne. Morda so le bolj skrite in ne pemo zanje.

M. N.

TELESNA KULTURA

PRED DRUGO GYMNAESTRADO

Vsa Evropa v Zagrebu

pa tudi opazovalci iz Afrike in Azije

Zagreb, 2. julija. — Glavno mesto Hrvatske se pripravlja na sprejem telovadcev iz 15 držav, ki bodo sodelovali na II. gimnastrični olimpijadi, ki bo potekala od 10. do 14. julija. Na tej veliki mednarodni telovadni manifestaciji bo nastopilo okrog 7000 udeležencev. Razen tega se bodo gimnastrične udeležili tudi kot opazovalci predstavniki telovadnih zvez Južne Afrike, Bolgarije, Kitajske, Egipta, Francije, Japonske, Ljubljane, Norveške in Nizozemske.

SVEČANA OTVORITEV 10. JULIJA
Igrišča so že pripravljena. Zadnja dela dokončujejo se še na stadionu na Šalati, ki bodo končana do 7. julija. Ta znani teniški objekt bo popolnoma prenovljen in prilagojen potrebam telovadcev.

Posamezne točke programa bodo na stadionu v Maksimiru, na teniškem stadionu na Šalati, v letnem gledališču v Trakancu, kakor tudi v dveh velikih halah v starem delu zagrebskega velesejma.

Prvi udeleženci bodo prišli v Zagreb 7. julija. Svečana otvoritev gimnastrične olimpijade bo 10. julija v dveh delih. Dopoldne bo na Trgu republike prvi del otvoritve in sicer bodo ob igri državni himni udeleženci razvili na drogovih njihove zastave. Popoldne bo na stadionu v Maksimiru drugi del svečane otvoritve, kjer bodo v prvi točki programa te petdesetne manifestacije nastopili zagreški mladinci in mladinke, okrog 1800 po številu.

MEDDRŽAVNA TEKMA V HOKEJU NA TRAVI

TESEN PORAZ

ČSR : Jugoslavija 1:0 (0:0)

Ljubljana, 2. julija. Danes je bilo na stadionu ob Titovi cesti srečanje jugoslovanske in češko-slovaške reprezentance v hokeju na travi. Zmagali so gostje z rezultatom 1:0 (0:0). Edini gol tekme je dosegel desno krilo Kustka v 50. minuti.

Jugoslavija: Bogović (Jedinstvo), M. Sandalj, Karlovič (oba Elektrotraj), Miletič (BASK), Jedju, Rukavina (oba Jedinstvo), Stanojevič (BASK), Divjak, Haničar (oba Elektrotraj), Petrovič (Mladost), D. Sandalj (Elektrotraj).

ČSR: Ondraček, Kučera, Prucha, Chvojka, Nikl, Kadlec, Kustka, Springer (Sklenar), Černý, Santorel, Bovska.

Sodila sta Čeh Vanjek in Ra-

doslav (Jugoslavija) zelo dobro. Nekaj nad sto gledalcev je videlo tehnično dobro igranje, ki pa, žal, ni bila učinkovita. Prvi polčas sta bili reprezentanci izenačeni, v drugem polčasu pa je začel tek pripadati nam, konec pa Čehom. V 34. minuti prvega polčasa (igra traja dvakrat 35 minut) so naši igralci dosegli gol, ki pa sta ga sodnika zaradi offsidea razveljavila.

ZADNJE PRIPRAVE

Kranj, 2. julija. Včeraj so se v Kranju začele skupne priprave vseh članov državne kegljske reprezentance, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu. Na pripravah sodelujejo:

moški — Martelanc, Starc, Likovnik, Stržar, Grom (vsi iz Slovenije), Pogelšek in Smoljanovič (oba iz Hrvatske); ženske — Erjavec, Novak, Smrčak, Čadež (vse iz Slovenije), Bulič, Pipilnič in Asle (vse iz Hrvatske). Priprave bodo trajale do sobote, ko bo reprezentanca odpotovala na Dunaj, kjer se bo v torek 9. julija začelo svetovno prvenstvo. Na tem prvenstvu bodo sodelovale reprezentance iz 10 držav, in sicer: Avstrije, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Švice, Francije, Poljske, Madžarske, ČSR, Romunije in Jugoslavije. Po končanem svetovnem prvenstvu se bo trajalo 8 dni, bo naša reprezentanca odpotovala v Dunaj, v Prago, kjer bo povratni meddržavni dvoboj moških in ženskih reprezentanc Jugoslavije in ČSR.

KOLESARSKA DIRKA OKROG AVSTRIJE

Bajc čedalje boljši

Watens, 2. julija. (APA). — V tretji etapi kolesarske dirke »Okrog Avstrije« je zmagal Avstrijec Franz Deutsch, ki je 245 km od Watensa do Watensa prevozil v 6 urah in 45.48 min. Jugoslovanski dirkači so se v tej etapi uvrstili: na 8. mesto Bajc 6:51.40, na 11. mesto Sebenik 6:56.42 in na 31. mesto Flajs 7:30.9.

V generalnem plasmanu vodi Sved Geranson s 16:12.37 pred Poljakom Kowalskim 16:15.35. Izmed Jugoslovancev je najboljši Bajc na 13. mestu 16:27.46, Sebenik je 36., Flajs pa 40.

Prvenstvo Gorenjske v atletiki

Kropa, 2. julija. V Kropi je bilo zaključeno letošnje okrajno prvenstvo »Partizanov« Gorenjske, na katerem je sodelovalo preko 200 atletov in atletinj. Prehodni pokal Okrajne zveze »Partizanov« Kranj sta osvojili ekipi Škofje Loke in Strazice.

KRIM : BORAC

Danes ob 17.30 bo na igrišču Krima na Rakovniku finalna pokalna tekma med domačim Krimom in Borcem. Tekma obeta, da bo zelo zanimiva, ker se odloča o prvaku Ljubljanske podzveze.

DNEVNE NOVICE

Krajevni odbor ZB Šmarjeta pri Novem mestu bo na Dan borca, 4. julija 1957 ob 10. uri dopoldne odprl spominski ploščo na »Bereticeve« zidanih v Gorenji vasi nad Šmarjeto, kjer je bila leta 1942 partizanska bolnica. Vabimo vse borce-partizane in ostalo prebivalstvo, da ta dan pohite na mesto odkritja spominske plošče in obude spomine na čase pred 15 leti. Po odkritju spominske plošče bo na istem kraju velik partizanski miting. Pridite 4. julija na Dolensko. Ne bo vam žal. — Krajevni odbor ZB Šmarjeta.

Letovanje na morju za 470 din, otroci 230 din — za julij—avgust. Sprejemamo rezervacije: Turistično letovišče kamp Omšali, otok Krk.

Guhe na obrazu prepreči in odstrani s pomlajevalno masko »EVELINE«. Dobite jo v drogerijah v Ljubljani, Mariboru, Kranju, Celju in Novem mestu.

Dobro nasveti! Če želite odlično, mastno kremno pot, zahtevajte samo »ULTRAGINE« — sport kremno. Nobili jo v vsah parfumerijah.

»FLEX« slovi za čiščenje mastnih madežev in ga lahko kupiš v vsah trgovinah, ki prodajajo mila. Pazi na znamko »FLEX«! Zadržni krič francoske mode — tri svetle barve šminke so dobile drogerije v Ljubljani, Mariboru, Kranju in Novem mestu.

LJUBLJANSKI FESTIVAL
Sreda, 3. julija ob 20.30:
Petruska, Artisti in Koncertni balet z zagrebske opere. Krizanke. V primeru slabega vremena v Operi. Poslovilna predstava zagrebske Opere. Vstopnice: 250, 200 in 100, stojišča 50 dinarjev.

Cetrtek, 4. julija ob 20.30:
Koncert Slovenske filharmonije. Dirigirja Lovro Matičič, Krizanke (predvčeraj). V primeru slabega vremena v Slovenski filharmoniji. Vstopnice: 150, 100 in 80 dinarjev. Stojišča 40.

Predprodaja vstopnic za en dan naprej v festivalni blagajni v Krizankah od 10—13 in 17—20.30.

Sreda, 3. julija ob 20.30: Nash: »Mojster za dež.« Abonma H. Cetrtek, 4. julija ob 20.30: Nash: »Mojster za dež.« Abonma E. Petek, 5. julija ob 18.30: Nash: »Mojster za dež.« Abonma Petek I. popoldanski.

Ob 20: Potrži: »Krešča.« Abonma T. Sobota, 6. julija ob 20.30: Molitve: »Sola za moža.« Izljudna ženitev. Gostovanje ljubljanske Drame v Polju. — Zaključek dramske sezone.

OPERA
Sobota, 6. julija ob 20.30 v Letnem gledališču Krizanke, v okviru V. Ljubljanskega festivala. Čajkovski: »Labodje jezero.« (V primeru slabega vremena v Operi).

Nedelja, 7. julija ob 20.30 Letno gledališko festivala: Hristić: »Ohridska legenda.« (V primeru slabega vremena v Operi).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom
Sobota, 6. julija ob 20: J. Nestroy: »Niš ni tako skrito, da ne bi postalo očito, veseloliga z godbo in petjem. Red A. Zaključek sezone. Vstopnice so tudi v prodaji.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

PROTIPERONOSPOMA SLUŽBA
Poročilo z dne 2. julija 1957
Srednje dnevne temperature so se večeraj gibale v mejah med 23 in 25 stopinj. Maksimalne temperature so povsod presegle 3 stopinj C. V vinorodnih predelih Slovenije padavin ni bilo, razen Šmarja pri Sežani, kjer je bila močna ploha in je padlo 18 mm dežja.

Napoved: Visoke zračne temperature v zadnjih dneh lahko povzročijo, da se začne pojavljati po vinogradih odtaj (pepelasta plesen). Zato svetujemo vinogradnikom, naj po svojih vinogradih zasledujejo omenjeno bolezen in naj vinograde čezpajo.

Vinogradniki okolice Sežane, kjer je večeraj padlo več dežja in sleha toča, pa naj izvršijo dopolnilno škropljenje svojih vinogradov.

V ostalih krajih Slovenije še ni potrebno škropliti vinogradov.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE
in
HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD LRS

VESTI IZ KRANJA
KINO
»STORŽIČ«: japonski film »Atomsko bomba nad Hirošimo«. Predstavi ob 17.30 in 20.

LETO KINO »PARTIZAN«: ameriški barvni film »Vzhodna — zahodna strana«. Predstava ob 20.30. V glavni vlogi Ava Gardner, James Mason, Barbara Stanwick in Van Heflin.

VESTI Z JESENIC IN OKOLICE
Zdravniško dežurno službo ima od 25. jun. do 8. jul. dr. Avgust Tancar, Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sreda, 3. julija ob 20: A. Marodič: »Operacija Altmark«. V podčastitev praznika Dneva borca.

KINO
»RADIO«: premiera ameriškega barvnega filma »Pot v Hollywood«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Doris Day.

»PLAVZ«: zaprti!
ŽIROVNICA: nemški barvni film »Kamenito srce«. Predstava ob 20.30. Samo danes!

DOVJE — MOJSTRANA: italij. barvni film »Dekle z reke«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Sophia Loren. Samo danes!

CELJSKE VESTI
KINO
»UNION«: angleški film »Velika ura«. V glavni vlogi Charles Laughton.

»METROPOL«: nemški film »Stotnik in njegov junak«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, 3. julija. Lekarna »Studenti«, Gorkoga ul. 18.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 3. julija ob 19: »Dnevnik Ant. Frank«. Zaključena predstava okrajni odbor Zveze borcev.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: jugoslovanski film »Ni zaman«. Predstava ob 20.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, dne 3. julija 1957
5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni spored) — vmes od 6.30 do 6.40 Reklama — 6.40—6.45 Naš jedilnik — 7.30—8.00 Zbavni zvoki — vmes ob 7.30—7.40 Mladim poslušalcem o počitnicah — 8.05 Pisana paleta — 9.00 Zbavni zvoki (pisana oddaja v besedi in glasbi) — 9.30 »Pred mojo kejo« — 10.10 Prijeteljem zabavne glasbe — 11.00 Popolna melodije iz orkestralne glasbe — 11.45 Mladinska povest v nadaljevanjih — Antos Stančić: Mali morski roper — VIII. — 12.00 Od popevke do popevke — 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Marjan Mundak: Sodobna reja piščancev za klanje — 12.40 Odločki iz balietov — 13.15 Pesmi in pesni bratskih narodov Jugoslavije — 14.00 Vesela noč — 14.20 Turistična oddaja — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zbavna glasba, vmes reklame — 15.40 Humorska tega tedna — Branko Čopić: Jovec v bandi — 16.00 Koncert po želja — 17.10 Zbavna in pesna glasba na tekočem traku — 18.00 Sestanek ob sebi — 18.20 F. Schubert-Dohnanyi: Valzer nobles J. Strauss-Godowsky: Netopir — parafraza — 18.40 Poje Učiteljski pevski zbor »Emil Adamci« — 19.00 Zbavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 V vselem času — 20.20 Domača aktualnost — 20.30 Boris Papandopol: »Sunčnica«, opera v 1 dejanju — 22.15 Igramo za ples in razvedrilo — 23.00 do 23.15 in 23.30—24.00 Oddaja za tujino (Pretnos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI
SPREMENO V SLUŽBO šoferje o in D kategorije za servis in promet visokokvalificirane mehanike — mojstre, delavce za čiščenje za servis. — Električna cestna železnica Ljubljana. 2180 1

FRANC BLATNIK, Ljubljana, Stari trg št. 1 preključem, kar sem neresničnega govoril o Franji in Francetu Purič, Ljubljana. Stari trg št. 3 in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. 2265

MARTIN BRODARIČ

Požrtvovalnega in vestnega člana odbora bomo ohranili v trajnem spominu.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

Vsem sorodnikom in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl naš ljubi in dobri mož, oče, stari oče, stric in tast

dr. JOSIP VOLAVŠEK

zdravnik-internist

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 4. julija 1957, ob 8. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah.

Prosimo tihega sočlaja.

Ljubljana, Zg. Kungota, 2. julija 1957.

Zaljubljeni: soproga DRAGICA, sin BRANKO z družino, hčerka DUŠA z družino in ostali sorodniki

Leopardova

ROLAND BERRY

SAPA

»Kdo pa pravi, da je prav ta? Če hrani muzej takšno trofejo, je podobna prav lahko tudi v zasebni lasti.«

»Aha!« se je zdlo višjemu inšpektorju Cranu zelo zanimivo. »Kaj takega bi lahko hranili povsem določeni ljudje. V spodnjih plasteh londonskega prebivalstva prav gotovo ne gre iskati takih redkosti.«

James Frogget je naglo prikimal. »To bi se tudi prav lepo skladalo. Znano nam je, da je bil Otroški obraz izsiljevalec, zaradi izsiljevanja so ga že trikrat obsodili. Prav tako iz izkušnje vem, da ti mazači iz podzemlja vsaj po navadi ostanejo pri svojem poklicu. Izsiljevanje je lahko uspešno samo tam, kjer imajo denar. Med preprostimi ljudmi se torej ne obnese.«

Crane je pritisnil na zvonec, ki ga je imel na pisalni mizi, in naročil stražniku, naj gre po podčastnika Vanstona. »To bo za našega temeljitiga Thomasa najpripravnijša naloga,« je dejal Froggetu. »Najprej ga bomo poslal v Britanski muzej, da si bo ogledal tisto leopardovo šapo.«

»Deževniki bi mu bili najbrž mnogo ljubši,« je zamrmral Frogget.

»Vanstone se trenutno zanima za gliste,« je Froggeta popadal smeh. »Svarim vas, šef, nikar ga ne sprašuje o tem! Razgovoril se bo in razpravljal, da vas bo zadela kap.«

»Deževniki!« Crane je kar streslo. »Nenavaden konjiček za stražnika! Sicer pa mu bom že pregel te nagnusne črve... Kam greste?«

Frogget se je ustavil med podboji in se čez ramo ozrl. »Malo se bom razgledal po Sohu. V nekaterih beznicah je bil Otroški obraz dobro znan. Morda mi bo kdo izmed tamkajšnjih gošpodov lahko kaj povedal.«

»Ne bi verjel, Frogget! Ta bratovščina drži skupaj, da ničesar ne izveš.«

Frogget se je glasno zasmel. »Imam posebno metodo, šef!« Spet se mu je razlezel obraz. »Tudi jaz sem dober izsiljevalec, kadar je treba. Pošteno jih nam prijeti, da se razgovorijo kot klepetulje.« Izgnal se je Vanstonu, ki je pravkar vstopil, potem pa je zaloputnil vrata za seboj.

Vanstone je sprejel naročilo višjega inšpektorja. Ničesar se ni čutil ta mož. Ni imel kdo ve koliko fantazije, pa tudi okreten ni bil kaj posebno. Njegova odlika je bila vztrajnost, kot lovski pes je vselej vztrajal na sledi, ki so mu jo pokazali. — Sestavil si je nekaj zapisov in že je hotel oditi, ko se je vrnil inšpektor Frogget.

»Zdaj sem se spomnil, šef,« je povedal, »da bi morda lahko vpregli direktorja Ryesa. Ta ima zveze z zunanjim ministrstvom in bi najhitreje izvedel, kateri lovci na veliko divjad bi prišli v poštev za ta naš primer.«

»Kaj pa mislite, Frogget! Lovci na veliko divjad sodijo v najvišje družbene plastice.«

»Umor je umor,« je suhoparno odvrnil Frogget. »Prepričan sem, da bi morila prijeti, pa čeprav bi se skrivaj pod krono. Kaj?«

»Seveda Frogget! Toda kako naj bi Otroški obraz prišel med te ljudi?«

»Nič ne more vedeti. Kaj vse se govori o tem ali onem škandalu, preden izve zanj izsiljevalec in se spravi na delo. Mislim, da bo najbolje, če se načelno pred ničemer ne ustavimo in pograbimo vsako sled ter gremo po njej, dokler se ne izgubi v pesku. To orožje je tako nenavadno, da bo najbrž tudi morilecovo ime presenetljivo. Nočem vplivati na vaše odločitve, šef, toda...«

»Že prav, že prav,« se je Crane malce živčno branil. »Tako bom stopil k direktorju Ryesu, tako ali tako ga moram poučiti o tej zadevi.« In se je obrnil k podčastniku Vanstonu. »Kakor rečeno, najprej si v Britanskem muzeju natanko ogledajte leopardovo šapo, da boste vedeli, kaj morate iskati, potem pa...«

»... bom oblezel vse prodajalne redkosti,« je odgovoril Vanstone. »Prav gotovo bom izvedel, ali so v bližnji preteklosti prodali kako leopardovo šapo.« Segel je po pokrivalu in odšel iz sobe.

Frogget se je za trenutno obojavljal. »Še nekaj, šef,« je rekel. »Zaradi tiska imam skrbi. Po eni strani bi bilo kar prav, če bi pozvali javnost k sodelovanju, hkrati pa ne bi za zdaj prav nič škodovalo, če bi morilec verjel, da nas je po tегnil za nos.«

»Mislim, da bo najbolje, če kak dan ali dva počakamo z resnico,« je odločil višji inšpektor po kratkem premisleku. »Casopisnim poročeval-

cem bomo za sedaj vrgli nekaj drobtin. Mislim, da bodo kar srečni, ko bodo slišali zgodbo o psu, ki se je motovilil okoli trupa. Najbrž bo ta zgodba zadostila njihovi radovednosti, pa nam bodo dali nekaj dni mir. Seveda bomo povedali še tisto običajno, da je policija že našla nekakšne sledove. Več pa ne. — Morda boste imeli v Sohu srečo.«

»Upajmo,« je odgovoril Frogget in šel.

Inšpektor James Frogget je oblezel celo vrsto beznic v Sohu, navsezadnje pa je v »Hromem zajcu« le našel tisto, kar je iskal. Beznic »Hromi zajec« je bila v kletnih prostorih ob Jabolčni ulici. Pred vrati je igral orkester, dekleta pod modrimi škotskimi klobučki so pela »Pridite bliže, otroci...«

Frogget se je nasmehnil sam pri sebi. Vedel je, da to vabljivo petje ne bo imelo posebnega uspeha. »Otroci« bližnje okolice niso prihajali bliže, raje so mimo orkestra zavijali v gostilno.

Skupina mladotletikov je postopala okoli točilne mize, ki je za njo stal točaj. Ves skuštran je bil in umazan, kadar da se ni počelal in umil že mesec dni. S svojimi vodenimi očmi brez obrvi je radovedno pogledal inšpektorja, pordnjen z umazano cunjjo po kovinski plošči na točilni mizi in zafkljivo vprašal: »Kaj bo pil inšpektor?«

Vse glave v lokalu so se ozrle po Froggetu, razgovori so zastali. Očitno nadelani možakar, ki je v razcefranih cunjah sedel pri vratih v kotu, je popustil do polovice izpraznjen kozarec in izginil skozi vrata.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO «KOMUNA»

Jugoslavanski film

MILIJONI NA OTOKU

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Metka Gabrijelič. - Danes zadnjič. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO «SLOGA»

Ameriški barvni film

»Sin Ali Babe«

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Piper Laurie. - Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO «UNION»: amer. barvni film »V srcu mladosti«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. Danes zadnjič!

KINO «VICA»: ital. film »Slovo na postaji«. Tednik: Predstave ob 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matinejo v kino »Union« pa od 9 dalje.

KINO «SOCA»: franc. film »Očka, mamica, slukinja in jase«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 naprej.

LETO KINO BEŽIGRAD: amer. barvni film »Sin Ali Babe«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic samo uro pred začetkom predstave.

MLADINSKI KINO LM. Kotnikova 8 predvaja švicarski film »Kralj kegljačev«. Predstavi vsak dan ob 10 in 13.

KINO »LITOSTROJA: nemški barvni film »Kruh in sol«. Tednik »F. N. št. 24«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave. Danes zadnjič!

KINO «TRIGLAV»

Ameriški barvni film

»Steza slonov«

Tednik. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič.

KINO «SISKA»

Ameriški film

TARZAN brani džunglo

V glavni vlogi Gordon Scott in Vera Miles. Predstave ob 16, 18 in 20. - Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Za občinski praznik

in

Dan rudarjev

ter

Dan borca

čestitajo in pošiljajo
iskrene pozdrave de-
lovni kolektivi

»POTROŠNIK«

HRASTNIK

Delovni kolektiv
trgovskega podjetja

»Preskrba« iz Hrastnika

čestita vsem prebivalcem
Hrastnika za 3. julij - Občin-
ski praznik - Dan rudarjev in
4. julij - Dan borca

Upravni odbor podjetja

»AGROSERVIS«

Kranj

razpisuje mesto

računovodje

Pogoji: potrebna izobrazba
in najmanj petletna praksa.
Plača po tarifnem pravil-
niku.

2242

Naročajte, kupujte in ši-
rite ljudsko revijo Prešer-
nove družbe »OBZORNIK«!

OKRAJNI ODBOR ZB-NOV V TRBOVLJAH

ČESTITA VSEM BORCEM NOV ZA PRAZNIK - DAN BORCA IN
JIM ŽELI VELIKO USPEHOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA

RUDNIK RJAVEGA PREMOMA

TRBOVLJE-HRASTNIK

čestita vsem rudarjem in borcem za praznik

DAN RUDARJEV IN DAN BORCA

z željo, da bi dosegli čimveč uspehov v izgradnji socializma

»ELEKTROTEHNA«

PODJETJE ZA UVOZ IN PROMET Z ELEKTROTEHNIČ-
NIM MATERIALOM NA DEBELO

BEOGRAD, Karadjordjeva 71

PRODA po ugodnih cenah naslednje elektronske in
merilne instrumente iz uvoza:

9 prenosnih preizkovalcev celic s premično meril- no tuljavo 3-0-3 V, tip 141 DBV	8.000
10 prenosnih astatičnih elektrodinamičnih amper- metrov 5-10 A, tip 334 Ast Ap	102.641
4 štirilne priključke tipa Orion-KTS 1723/S-A	73.367
4 štirilne priključke tipa Orion-KTS 1723/S-B	181.889
8 »Oristrob« Stroboskop tipa Orion-EMG 2371/B	93.237
1 kvarčno normalno frekvenčno napravo tipa Ori- on-EMG 1188	1.756.223
6 širokotračnih generatorjev tipa Orion-EMG 1131	378.299
8 tonfrekvenčnih merilnih kovčkov tipa Orion- KTS 024 A	204.816
5 generatorjev prenosne frekvence Orion-KTS 025 A	278.948
19 katodnih osciloskopov tipa Orion-AMG 1534	129.921
9 pogonskih merilnih mostičkov tipa Orion-EMG 1432/B	60.375
87 merilcev vlage za žitarice tipa Orion-AMG 2826	74.895
22 dekadnih upornih doz tipa Orion-EMG 1717	90.180
5 spremenljivih preizkuševalnih vodov tipa Orion- EMG 1716/B	89.416
12 impulznih generatorjev tipa Orion-EMG 1151	103.937
7 generatorjev kvadratnih valovnih dolžin tipa Orion-EMG 1142	108.522
7 univerzalnih pogonskih cevni voltmetrov tipa Orion-EMG 1341/B	85.595
4 preizkuševalce magnetnih lastnosti feromagnet- nih materialov tipa Orion-KTS 2738/S	568.594
30 dvojnih okroglih frekvenčnih merilcev za vgra- ditev 45-55 Hz, 400 V tipa 200 P/2 f	40.000
16 dvojnih okroglih frekvenčnih merilcev za vgra- ditev 45-55 Hz, 250 V, tipa 200 P/2 f	40.000
20 okroglih frekvenčnih merilcev za ugraditev 45-55 Hz, 400 V 200 Pf	30.000
14 okroglih frekvenčnih merilcev za ugraditev 45-55 Hz, 250 V, tipa 200 Pf	30.000
28 astatičnih prenosnih elektrodinamičnih voltme- trov 75, 150, 300, 450, 600, tipa 334 Ast Vp	86.965
8 preciznih Folsnerjevih kompenzatorjev in Wi- stonovih mostičkov, tipa 1 WKp	140.538
15 preciznih merilnih mostičkov z dvojno sklopko za stikanje, tipa TWKp	156.296
30 preciznih Wistonovih mostičkov za uklapljanje z ročico, tipa 5-WBp	100.190
50 prenosnih voltmetrov za merjenje brez prekinit- ve električnega voda 100 do 500 A, tipa 1 DAI	40.719
10 prenosnih voltmetrov za merjenje brez prekinit- ve električnega voda 200 do 1000 A, tipa 2 DAI	47.774
6 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389 Gfm 3 x 10 ⁻⁹ A 300 Ohm	100.675
8 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389, 1 x 10 ⁻⁹ A 1000 Ohm	100.675
7 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389, 1 x 10 ⁻⁹ A 100 Ohm	100.675
10 prenosnih voltmetrov z enim mehanizmom 5 A 125-250 V, tipa 145 Wh	19.236
20 okroglih merilcev faktorjev jakosti za ugraditev za trofazni izmenični tok 5 A, 400 V, tipa 200 cos. fi/3 f	51.698

Cene je treba razumeti franko skladišče Beograd, ne
pakirano.

2136

SINDIKAT RUDARSKIH IN METALURŠKIH

DELAVCEV JUGOSLAVIJE

PODRUŽNICA — RUDNIK TRBOVLJE

ČESTITA VSEM RUDARJEM IN RUDARSKIM
KOLEKTIVOM ZA NJIHOV PRAZNIK IN DELOVNE
USPEHE

IZŠLE SO NAŠE NAJNOVEJŠE IZDAJE:

»Priročnik za delo personalne službe«

Dragoljuba Raičevića — v redakciji ing. Nedeljka
J. Guća

Izdaja v latinici • Cena 750 dinarjev

»Evidenca v podjetju o osnovnih sredstvih in
investicijah«

M. Pejovića in R. Niketića

Izdaja v latinici • Cena 400 dinarjev

»Sistem in tehnika plačilnega prometa«

Djordja Rajlića

Izdaja v latinici • Cena 750 dinarjev

»Zbirka predpisov o skladih«

Božidara Djinića

Izdaja v latinici • Cena 500 dinarjev

TE DNI BO IZŠLO:

»Pravni odnosi podjetja«

dr. Aleksandra Golštajna, predsednika Vrhovnega go-
spodarskega sodišča

Cena 350 dinarjev

»Priročnik za sestavljanje periodičnih obraču-
nov gospodarskih organizacij za 1. 1957«

ing. I. Apostolovića in V. Djončiča, v redakciji Nikole
Petrovića

NAŠE IZDAJE PRODAJAJO VSE KNJIGARNE V DRŽAVI

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«

ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE — BEOGRAD

Poštni predal 479, tekoči račun 1031-T-582

2127

Tovarna avtomobilov Maribor

razpisuje

po členu 7 Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list
FLRJ, št. 32/1955)

naslednje štipendije

15 štipendij na tehniški visoki šoli — strojni oddelak
5 štipendij na ekonomsko-pravni fakulteti v Ljubljani
10 štipendij na tehniški srednji šoli — strojni oddelak
v Ljubljani
10 štipendij na tehniški srednji šoli — strojni oddelak
v Mariboru

Prošnji priloge življenjepis, potrdilo o premoženjskem
stanju staršev, potrdilo o prejetem otroškem dodatku,
zadnje šolsko spričevalo oziroma potrjen prepis ocen in pri-
poročilo zveze študentov ali mladinske organizacije. — Proš-
nje sprejema podjetje do 15. septembra 1957.

M 268

LICITACIJA

za zgraditev upravno-stanovanjske stavbe Komunalne banke
v Domžalah

Po členu 10 pravilnika o oddajanju gradbenih objektov
in del (Ur. l. FLRJ, št. 13/57)

razpisuje

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

prvo javno licitacijo

za oddajo gradbenih, obrtnih in instalacijskih
del za upravno-stanovanjsko zgradbo
Komunalne banke v Domžalah

Predračunska vrednost za vsa dela znaša 35.607.067 din
Z deli je treba začeti najkasneje do 1. avgusta 1957.

Rok za dovršitev III. faze je 31. december 1957; rok za
dovršitev vseh del je 15. junij 1958.

Licitacija bo dne 15. julija 1957 ob 12. uri v prostorih
Komunalne banke v Domžalah.

Ponudbe bomo sprejemali na dan licitacije, 15. julija
1957 do 12. ure v navedenih prostorih. Lahko pošljete tudi
pismeno po pošti po 16. členu cit. pravilnika.

Ponudbe, ki prispejo po začetku javne licitacije, ne
bodo vzete v postopek.

Varščino v višini 1% predračunske vrednosti je treba
predložiti v obliki garancijskega pisma banke najkasneje
do začetka licitacije.

Ponudbe morajo biti opremljene po čl. 15 in 16 cit. pra-
vilnika. Ponudbi je treba priložiti priloge po razpisnih po-
godbah v skladu s čl. 17 cit. pravilnika.

Licitacijski elaborati in splošni pogoji bodo interesentom
na razpolago od 5. julija 1957 dalje vsak dan od 10. do 13. ure
v prostorih Komunalne banke v Domžalah.

Ponudniki morajo pred pričetkom licitacije plačati pred-
pisano obdajno takso v gotovini.

Investitor:

Komunalna banka Ljubljana
podružnica Domžale

Kako je z ATOMSKIMI LETALI?

- Zadnje čase precej slišimo o letalih na atomski pogon,
- ki bi brez vmesnega pristanka lahko obletela zemeljsko krogo 80-krat, prevažala potnike kamor koli po svetu in vozila s seboj celo vrsto jadralnih letal.
- Zanimivo bo pregledati, koliko tega bo mogoče uresničiti v bližnji bodočnosti.

Skupina ameriških znanstvenikov meni, da vseh lastnosti, ki jih pripisujejo bodočim atom-

skim letalom, ni mogoče združiti v enem samem aparatu. Za sedaj je po njihovem mnenju najvažnejše to, da bo atomsko letalo tudi zares letelo, pravijo, da bo to najkasneje v desetih letih. Na zunaj se atomsko letalo ne bo bistveno razlikovalo od klasičnega. Posadka bo v kljunu letalskega trupa, da bo čim dlje od reaktorjev, zato bo ta del trupa močno podaljšan. Zaradi teže reaktorja in zaščitnega oklepa bi tehtalo atomsko letalo okoli 250 ton, v trup s premerom 4 m pa bi

lahko spravili reaktor in zaščitni oklep, tako da bi letalo ohranilo svoje klasične oblike.

Vroči plini, ki bi prihajali iz reaktorja v reaktivne motorje, bi morali po napeljavah, zato naj bi bili motorji čim bližje reaktorju.

Največji problem je zaščita pred nevarnimi žarki. Zdjaj je že mogoče zgraditi dobra reaktivna letala, prav tako tudi reaktorje, ki bi proizvajali toploto in dajali moč, velika težava pa bo z zaščitnim oklepom. Reaktorji, kakršne zdaj uporabljajo v atomski industriji, imajo po navadi do tri metre debele zaščitne oklepe iz posebnega betona. Ti težki oklepi tehtajo tudi nad 200 ton, kar je za letalo vsekakor prevelika teža, zato bo treba uporabiti nove snovi.

O letalskih reaktorjih menijo strokovnjaki, da bodo imeli komaj 1,2 m premera in da bodo okrogli kot žoge. V njih bo uran, verjetno pa tudi moderator za zmanjševanje hitrosti nevtronov. Seveda bo potrebna precej velika hladilna naprava. Odvajanje znatne toplote iz žogastega reaktorja z metriskim premerom bo težavno vprašanje, saj bo vsa reč tehtala nekaj ton.

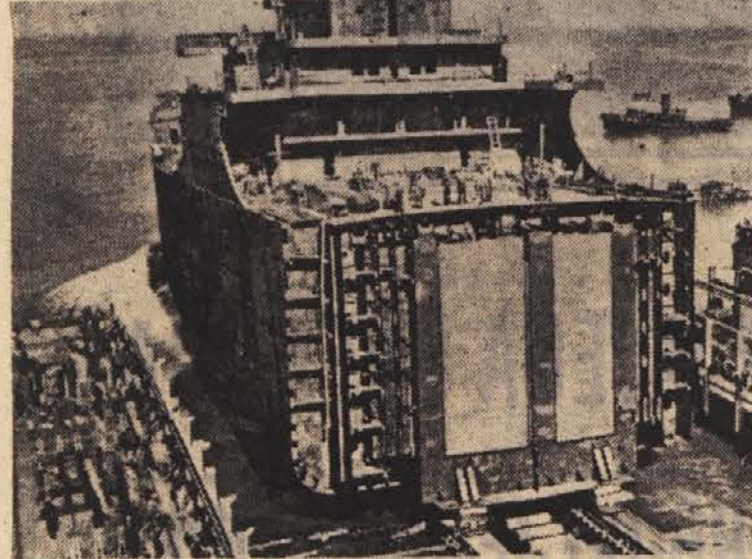
Razen tega bo treba urediti posebne črpalke za kroženje hladilnih snovi med reaktorjem in reaktivnim motorjem. Te bodo nanesle nekaj nadaljnjih ton, k temu pa je treba pristeti še zaščitni plašč, tako da bo vsa naprava tehtala okoli 50 ton, letalski trup pa bo imel premer 3 do 4 m. V smeri proti posadki bo zaščitni plašč vsekakor debelejši kot sicer.

Znanstveniki iščejo odgovore na vrsto vprašanj — Nekaj mnenj znanih atomskih fizikov in letalskih konstruktorjev

Po sedanjih načrtih bo atomsko letalo podobno puščici, reaktor pa bo v višini deltastih kril. Kaže, da bodo v atomskem letalu le trije ali štiri člani posadke. Ne smemo pozabiti, da bo morala biti posadka precej daleč od reaktorja že zato, ker bo prebila v letalu 18 ur in bo v tem času preletela s hitrostjo zvoka razdaljo 23.000 km.

Atomsko letalo bi lahko uporabili tudi kot nekakšno zračno lokomotivo, ki bi vlekle za seboj vrsto velikih potniških letal. Ta letala bi imela motorje in gorivo samo za vzlet in pristanek.

Strokovnjaki menijo, da bodo prva atomska letala vsaj enakovredna najboljšim klasičnim letalom tistega časa, ko bodo vzletela, njihova zmogljivost pa bo odvisna od opreme in izvežbanosti posadke. Lahko bi sicer izdelali letalo, ki bi brez vmesnega postanka štirikrat obletelo zemljo, pri tem pa nastane vprašanje posadke, katere število bo vsekakor omejeno.

V eni izmed ladjevednic San Franciscu bodo v kratkem dogradili po vzorcu petrolejskih prvo vinskih cisternskih ladij, ki bo prevažala kalifornijsko vino v New York. — Posnetek kaže ladjo med graditvijo.

Težave s sladko vodo

Oskrba s sladko vodo postaja v zadnjem času težavna tudi tam, kjer si doslej niso mogli niti misliti, da jim bo kdajkoli primanjkovalo te tekočine. Vsaokumur je jasno, da so velike puščave, kakor Sahara, Gobi in Negev, pustje prav zaradi pomanjkanja vode, mnogo težje pa si je zamisliti, da tudi na Nizozemskem ni dovolj sladke vode, saj velja za deželo, ki so jo iztrgali vodi. In vendar je bil nizozemski inštitut za uporabno fiziko prisiljen zgraditi v bližini Haaga posebne naprave za pridobivanje pitne vode iz morja. V resnici na Nizozemskem nimajo niti približno dovolj sladke vode, razen tega pa se nenehoma borijo proti naraščanju količine soli v izvirih in studenih.

Preden so začeli graditi ta inštitut, so sodelovali pri raziskavah strokovnjaki Nizozemske, Francije, Velike Britanije, Avstralije, Grčije, Izraela, Južnoafriške Unije in Pakistana. Vprašanje oskrbe s pitno vodo se zastavlja v tej ali oni obliki skorajda povsod. Razen kmetijstva potrebuje tudi industrija iz dneva v dan več sladke vode.

V morjih in oceanih je vode v izobilju, toda morali bi odstraniti rudninske soli, če bi jo hoteli uporabljati. To je mogoče z izparevanjem in destilacijo, vendar je ta način zelo drag. Ponekod so že začeli poskušati s sončno energijo, vendar so pridobili na ta način le skromne količine sladke vode.

Tako bodo v ZDA še letos zgradili tri poskusne postaje za destilacijo morske vode s sončno toploto. Te bodo delovale tako, da bodo sončne žarke zbirali z zrcalom na posebnem sodu z morsko vodo. Ko bodo paro ohladili, bodo dobili sladko vodo. Strokovnjaki poznajo sicer še nekaj podobnih načinov za pridobivanje pitne vode iz morja, vendar se ti bistveno ne razlikujejo od opisanih.

Pred petimi leti so v Ameriki preizkusili popolnoma nov način izločevanja soli iz morske vode. Poskusi se niso zaključili, in sicer ne zato, ker bi bili rezultati slabi, marveč zaradi neekonomičnosti sedanjega postopka. Ta temelji na reakciji zamenjave ionov, med katero se z izmeničnimi električnimi impulzi izločijo določene mineralne soli. Ta zamenjava poteka na opni iz sintetične snovi. Voda teče čez opno, od koder odteka po posebni cevi sladka voda, na drugo stran pa gosta raztopina soli. Naprava je razmeroma preprosta, zahteva pa precej električne energije.

Nedvomno so še drugi načini za izločanje sladke vode iz morja. Eden med njimi je zares izviran. Gre za to, da morsko vodo tako

rekoč prisilijo, da s svojimi energijami proizvajajo pitno vodo. Zelo poenostavljeno načelo tega postopka je v naslednjem: razmeroma toplo površinsko vodo dovajajo v brezračni prostor, kjer voda izhlapeva že pri temperaturi 25 do 30 stopinj Celzija. Paro zatem odvajajo v kondenzator, katerega razmeroma nizko temperaturo dosega s vodo iz globine (njena temperatura znaša štiri stopinje). Med posodo in kondenzatorjem je turbina, ki jo para vrtil in tako proizvaja električni tok. Pod vplivom mrzle vode se para v kondenzatorju zgosti v sladko vodo.

(Nadaljevanje in konec)

Po štirih urah brezuspešnega križarjenja po jezeru je začel milijonar obupavati: »Danes nemara ne bo sreče... Prav tisti trenutek pa je nekaj začutil. Milijonar je opazil, da je njegova vrstica udarila po gladini nekaj mehurčkov, potem pa se je napela. Joe je zagledal indijanski bojni krič, milijonar je skočil prav na rob splava in tulil od navdušenja.

»Nemara še več,« je dodal Joe in zavesljal proti bregu, kjer so spremljevalci že nestrpno čakali, da jim bosta povedala vse podrobnosti o nenavadnem lovu. Milijonar se je na široko ustopil pred radovedne poslušalce, jim z odskočnim kretanjem porinil pod nos zlomljeno palico in spregovoril: »Gospodje, v tem jezeru živi največja postrv na svetu!«

Tako se je začela zgodba o Joejevi veliki ribi in o lovu na

tem že sladko zadremal, se je zbudil še o pravem času, da je videl, kako se je njegova ribiška palica nevarno usločila. Se preden je vstal in se pripravil, da bi potegnil, se je vrstica utrgala, velika riba pa je spet ušla. »Hudič!« je ušlo municijskemu milijonarju. Joeju je naročil, naj ga pelje k bregu. Potem se je Dent vrnil z velikim zvikom tanke žice. »Tale jo bo ukrotila,« je rekel Joeju, ki ga je nejevoljno gledal.

gladini. Nekako v sredini je municijski milijonar vrgel v vodo nekaj zavočkov. Potem je Joe mirno zavesljal proti bregu. Se preden sta stopila na kopno, je šnil s sredine jezera visoko pod zvezdnato nebo mogočen curek vode, ki je potem oskropila obalo, vmes pa je v to zabobnelo.

»Joejevo ribo je z dinamitom poglaval v zrak!« so bili ribiči vsi iz sebe. Stari mož pa se je samo smehljaj. Ko so pridreli k njemu, jim je rekel, naj gre do Indijancu Joeju in se pogovorijo z njim, če jim kaj ni prav. Joejeva koliba pa je bila prazna, tudi orglice ni bilo več v njej.

»Le zakaj je izginil?« so se vpraševali presenečeni ribiči. Dent pa jih je pomiril, češ bodo že jutraj videli. »Sicer pa, ali je kdo izmed vas gledal Joeja, kako je veslal po jezeru? Nihče ga ni? Jaz sem ga gledal in nisem mogel razumeti, kako da je kar naprej veslal in ni odnehal niti takrat, ko je riba prišla in se je napenjala vrstica in je počila ribiška palica. Saj je po navadi tako, da veslač v odločilnem trenutku popusti vesla in pripravi mrežo. Joe pa je ni nikoli! Jutri jutraj boste že videli...«

Tako je tudi bilo. Na jezerski gladini so plavale križem razmetane deske, nanje pa so bile pritrjene spirale postelje, ne vzmeti. »Sredi jezera je ostra podvodna čer,« je povedal municijski milijonar. »Naujo je Joe pritrtil deske z ribami, za te vzmeti so se lovili naši trniki. Joe je veslal, vrstica se je napela, palica je počila. Zato si je tudi izmislil tiste težke trnje s svinčeni obočki. In je stari mož pokazal eno takih desk z vzmetjo, ki se je zanjo zataknil trnek.

Telefonski pogovor s tolmačem

V Nemčiji bodo kmalu mogoči telefonski pogovori s tujino po posredovanju tolmačev. Za sedaj lahko Nemci govorijo po centrali v Frankfurtu s Francozi, letos pa nameravajo uvesti prevajalno centralo za italijanščino v Münchenu, v Hamburgu pa za švedščino in danščino. Pristojbina za minuto »razgovora v prevodu« znaša za sedaj dve marki.

Največja postrv

KERRY WOOD

pri tem pa je tako silovito vlekel, da je bila vrv napeta kot struna. Spremljevalci so stali na bregu. Od razburjenja so poskakovali in dajali srečniku strokovne napotke.

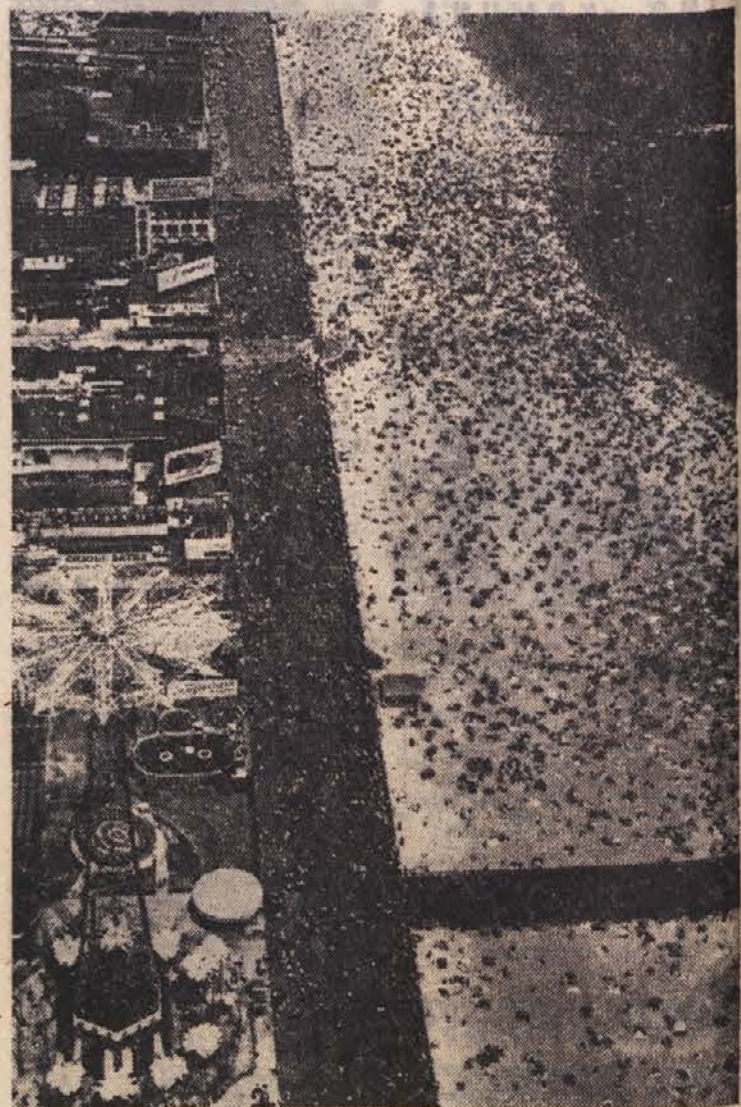
»Pripravi mrežo, Joe!« je ukazal milijonar. »Brž daj mrežo, zdajle ga imamo! Indijancu pa se ni zdelo vredno pripravljati, nekam obotavljal se je, potem pa je bilo več treba, zakaj palica se je napela, milijonar se je z levico oklenil hloda, tisti trenutek pa je počilo: vrstica je spet v vijugah zaplaval po gladini.

Joe je bil posebejno sočutje, milijonar pa se je čez čas le toliko pomiril, da je spregovoril: »Velika riba, zares velika riba.« In takoj zatem: »Poglej tole palico in vrstico na njej! Dve sto dolarjev sem plačal za to reč, zdaj pa se je palica razklala kot trska. Proketo, Joe! Tale riba gotovo tehta petindvajset kilogramov...«

njo. Indijanceva slava se je raznesla po vsej celini, športni ribiči so v množicah drli k jezeru, vpili v najbolj dramatičnih trenutkih na vse grlo in odhajali praznih rok. Vračali so se v New York, Chicago in Boston, z njimi pa je šla zgodba o največji postrvi na svetu. Seveda so poprej vsi lepo po vrsti izpraznili svoje listnice v Joejevo dlan.

Pravljico o velikanski ribi v Washijskem jezeru je slišal tudi Dent, lastnik tovarne razstreliva. Postarani municijski milijonar je zbiral lovske trofeje. V njegovi zbirki so bili kožuhi najredkejših kanadskih zveri, pa tudi nagačen slon in divji petelin iz alpske Evrope. »Pelji me s splavom na jezero,« je rekel Dent in stisnil Joeju v iztegnjeno dlan stodolarski bankovec.

Indijanec je veslal šest ur, navsezadnje pa je velika riba prišla. Stari Dent, ki je med-

Na veliki plaži Coney Islanda blizu New Yorka je v vročih popoldnevih baje nad milijon kopalcev. Pred dnevi je zajel vzhodne obale severnoameriške celine hud vročinski val. Za sončarico in drugimi boleznimi je umrlo zaradi nenadne vročine okoli dve sto ljudi. — Posnetek kaže del množice na plaži.

Sam se je operiral

Dolgoletna želja dr. Sadao Ohmure, ki je zaposlen v občinski bolnišnici v Sizuoki blizu Jokohame, je bila dokazati, da so japonski kirurgi pogumnejši kakor njihovi evropski kolegi. Takšna edinstvena priložnost se mu je ponudila pred nekaj tedni. Nekaj jutra se je 32-letni dr. Ohmura prebudil s hudo vročino in z neznosnimi bolečinami v trebuhu. Toda mož se je razveselil, saj se mu je naposled le izpolnila želja, da si bo lahko sam izrezal slepo črevo. To operacijo je sicer opravil dr. Ohmura doslej že nad tisočkrat.

Ko je od bolniške sestre zahteval oboje in instrumente za operacijo, je ta brž stekla k šefu bolnišnice dr. Takanašiju. Po daljšem razpravljanju je ta naposled dovolil svojemu mlademu kolegu nenavadno operacijo in mu tudi sam dal injekcijo v hrbtenico za lokalno anestezijo. Ohmura je vzel operacijski nož in napravil na svojem trebuhu pet centimetrov dolg rez.

Pozneje je pripovedoval, da se mu je ves čas zdelo, da bo izgubil zavest, medtem ko je s prsti brskal po svoji trebušni votlini. Naposled je le našel slepo črevo in ga odrezal, pri šivanju odprtine pa mu je moral pomagati dr. Takanaši. Vsa operacija je trajala petdeset minut in je dr. Ohmura ves čas delal brez zneala, zato se je moral precej napenjati, ko se je sklanjal nad svoj trebuh, da bi videl, kaj počenja z rokama. Dr. Ohmura je potem dejal, da je preživel sicer precej neprijetnih trenutkov, vendar mu je bila v veliko zadovoljenje zavest, da se mu je naposled le uresničila dolgoletna želja.

Kratko in jasno

Neki ameriški učitelj je dal svojim učencem pismeno nalogo, naj na kratko povedo, kako bi se počutili in kaj bi storili, če bi se zbudili v sobi gorečega hotela. Že po desetih sekundah je eden izmed dijakov izročil učitelju zvezek z napisano nalogo. Učitelj je bil zelo presenečen, ko je opazil pod naslovom samo dve besedi: »Na pomoč!«

KAJ JE NEVARNOSTI

Jean Cocteau je nekoč v razgovoru o ženskah povedal tudi tole: »Ni nevarno tisto, kar ženska pove, marveč ono, kar zamolči.«

DOKLER JE MLADA IN LEPA

Znani francoski igralec, književnik in filmski delavec Sacha Guitry se je večkrat oženil. Ko je bil mož neke gledališke igralkice, je kar na lepem izginil za več dni, vendar se je vrnil, brž ko je od žene prejel naslednjo brzojanko: »Če si umrl, mi takoj sporoči, da se bom spet poročila, dokler sem še mlada in lepa.«

»Očka, sošolec mi je rekel, da sem prav takšen kot ti!«
»In kaj si mu odgovoril?«
»Nič... Premočan je zame.«